

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์สมคิด ขุนทองนุ่ม ศึกษาในเทศก์ 8
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก
2. อาจารย์จงกลณี ชัยสิทธิ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนวัดสมอแข
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก
3. อาจารย์ชนิดา ดีอินทร์ อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนบ้านเนินมะคืด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวัดโบสถ์
จังหวัดพิษณุโลก

ภาคผนวก ข

คู่มือครูการสอน เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา”
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

**การพัฒนาหน่วยการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

หลักการและเหตุผล

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้มุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลง ความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม ยึดหยุ่นตามสถานการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสมโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้น้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ ประสบการณ์ ในการที่จะไปพัฒนาการดำเนินชีวิตของตน ครอบครัว ตลอดจนชุมชนและสังคม อันมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติได้อย่างดีที่สุด

พิษณุโลกเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความเก่าแก่ มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์มาช้านาน หลายชั่วอายุคน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และมีแหล่งวิชาการท้องถิ่นที่มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนมากมาย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกพัฒนาหน่วยการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในรูปแบบของหน่วยการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวัดของตน เห็นคุณค่าของสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม มีความชื่นชอบ ภูมิใจ และปฏิบัติตนได้สอดคล้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดความรักผูกพันต่อท้องถิ่นของตนเอง

จุดประสงค์ทั่วไปของหน่วยการสอน

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการสังเกต ศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และคุณค่าของสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่มีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนได้สอดคล้องเหมาะสมในการดำรงชีวิตประจำวัน

วิเคราะห์ผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับชุมชนเหมาะสมกับชั้นเรียน
2. ผู้เรียนมีสภาพความเป็นอยู่ในชุมชนที่คล้ายคลึงกัน
3. ผู้เรียนมีทักษะการทำงานกลุ่ม
4. ผู้เรียนมีความสนใจในงานชุมชน

ประชากรเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนวัดเนินมะคึก สังกัดสำนักงานการศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ในการสอน

หน่วยการสอนที่พัฒนานี้รวมใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 39 คาบ (คาบละ 30 นาที)
มีจำนวน 3 หน่วยการสอน หน่วยการสอนที่ 1 ใช้เวลาสอน 15 คาบ หน่วยการสอนที่ 2, 3
ใช้เวลาการสอนหน่วยการสอนละ 12 คาบ

คำชี้แจงของหน่วยการสอน

หน่วยการสอนนี้เป็นหน่วยการสอนสำหรับครูเพื่อใช้ในการสอน เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่น
ของเรา” ในหน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 1 จังหวัดของเรา แต่ละหน่วยการสอนได้
เสนอกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อสติปัญญา ความรู้พื้นฐานและ
ความเข้าใจของผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและได้มีประสบการณ์ตรง

เพื่อให้มีประโยชน์จากหน่วยการสอนนี้ให้มากที่สุด ครูผู้สอนควรจะทำความเข้าใจถึงเค้าโครง
และรายละเอียดในแต่ละหัวข้อต่อไปนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

ในแต่ละแผนการสอนจะบอกจุดประสงค์ไว้อย่างชัดเจนว่าเมื่อนักเรียนเรียนจบในแต่ละ
แผนการสอน นักเรียนสามารถเรียนรู้อะไร และทำอะไรได้บ้าง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นผู้สอนต้อง
สามารถสังเกตและวัดได้ด้วย

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมนี้เป็นหัวใจของคู่มือครูเพราะเป็นการเตรียมการสอนอย่างละเอียดเพื่อครูจะได้
นำไปสอนจริงในห้องเรียน ซึ่งมีสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ศึกษาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2 เวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม

2.3 วิธีการและกระบวนการในการดำเนินกิจกรรมแบ่งเป็น

2.4 การนำเข้าสู่บทเรียน

2.5 การดำเนินกิจกรรม

2.6 การสรุป

3. สื่อการเรียนการสอน

ตามที่ระบุในแผนการสอนได้แบ่งไว้ดังนี้

3.1 บัตรเนื้อหา เป็นแบบพิมพ์ที่กำหนดรูปแบบของการทำงานในภาคปฏิบัติคล้ายกับใบสั่งงาน แสดงลำดับขั้นตอนของการทำงาน

3.2 ใบความรู้หรือบัตรเนื้อหา เป็นแบบพิมพ์ที่ต้องการให้นักเรียนได้อ่านเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาที่เป็นความรู้

3.3 รูปภาพ

3.4 สไลด์

3.5 หนังสือภาพ

3.6 เทปบันทึกเสียง

3.7 ของจริง

3.8 วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล

4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 1 จังหวัดของเรา

4.2 แบบสอบถาม

5. การเตรียมตัวล่วงหน้า

เป็นสิ่งจำเป็นซึ่งได้ระบุไว้ในแผนการสอนอย่างละเอียดแล้วรวมถึงการเตรียมตัวของนักเรียนด้วย

6. แนวการสอน

เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ ควรเน้นทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

7. การแบ่งกลุ่มนักเรียน

ให้แบ่งตามความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนแต่ละกลุ่ม ประมาณกลุ่มละ 4-5 คน

8. การวัดผลและประเมินผล

8.1 ประเมินผลก่อนเรียน มีการสนทนาซักถามก่อนเรียนด้วยหน่วยการสอน

8.2 ประเมินผลระหว่างเรียน

8.3 ประเมินผลหลังเรียน ข้อทดสอบหลังเรียนหน่วยการสอนแต่ละหน่วยการสอน

9. คุณสมบัติที่ต้องการเน้น

9.1 รักและภูมิใจในจังหวัดพิษณุโลก

9.2 ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของจังหวัดพิษณุโลก

9.3 ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก
แผนการสอนย่อยที่ 1 ที่ตั้ง อาณาเขตและการคมนาคม
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. สำนวณสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้

2.1 เกมยืมใส่ไข่

2.2 แผนที่ประเทศไทย

2.3 แผนที่จังหวัดพิษณุโลก

2.4 บัตรคำสั่ง

2.5 บัตรเนื้อหา

2.6 บัตรกิจกรรม

2.7 แบบทดสอบ

2.8 บัตรเฉลย

3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากบัตรเนื้อหาและจากครูในการบรรยายและสรุป
ร่วมกัน

4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่าง
ใกล้ชิด และจากการทำแบบทดสอบ

5. บทบาทครูผู้สอน

5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม

5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน

5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน

5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก

แผนการสอนย่อยที่ 1 เรื่อง ที่ตั้ง อาณาเขตและการคมนาคม

เวลา 3 คาบ

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระสำคัญ

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดหนึ่งอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง โดยมีอาณาเขตทางทิศเหนือติดกับจังหวัดอุตรดิตถ์ และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดเพชรบูรณ์และเลย ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดสุโขทัยและกำแพงเพชร ทิศใต้ติดกับจังหวัดพิจิตร สภาพภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเป็นที่ราบเชิงเขา มีแหล่งลำธารเหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความรู้เรื่องการคมนาคมทำให้เราสามารถเดินทางติดต่อกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกชื่อ ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถบอกเส้นทางการคมนาคมของจังหวัดพิษณุโลกได้
3. นักเรียนสามารถบอกเขตการปกครองของจังหวัดพิษณุโลกได้

เนื้อหา

1. ตำแหน่ง ที่ตั้ง อาณาเขตของจังหวัดพิษณุโลก
2. การคมนาคมของจังหวัดพิษณุโลก
3. การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดพิษณุโลก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกมยืมใส่ไข่ โดยให้นักเรียนตอบคำถามดังนี้
 - ใครรู้บ้างว่าโรงเรียนของเราตั้งอยู่ไหน
 - โรงเรียนของเราตั้งอยู่ที่ทิศไหนของหมู่บ้าน
 - ทิศเหนือของโรงเรียนอยู่ติดกับอะไร
 - ทิศใต้ของโรงเรียนอยู่ติดกับอะไร
 - ทิศตะวันออกของโรงเรียนอยู่ติดกับอะไร

- ทิศตะวันตกของโรงเรียนอยู่ติดกับอะไร
 - นักเรียนจะไปตลาดจะเดินทางไปโดยอะไรได้บ้าง
2. นักเรียนคนใดตอบถูกจะได้รับดาว ใครได้รับดาวมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
 3. ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับเกมยืมใส่ไข่แล้วโยงเข้าสู่เรื่องเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

- ที่ตั้ง อาณาเขต
- การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด
- การคมนาคม

ขั้นสอน

1. ครูแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้ทำแผนผังระยะทางจากบ้านของนักเรียนมาที่โรงเรียน
2. ครูให้นักเรียนดูแผนผัง (ที่นักเรียนสร้างเอง) พร้อมสนทนาร่วมกันดังนี้
 - บ้านของนักเรียนอยู่ทางทิศใดของโรงเรียน
 - ถ้านักเรียนจะเข้าไปยังตัวเมืองจังหวัดจะเดินทางไปทางทิศใด และโดยทางใดได้บ้าง
3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5-6 คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขาประจำกลุ่มให้เรียบร้อย
4. ครูมอบบัตรเนื้อหาให้นักเรียนทั้ง 5 กลุ่มศึกษาโดยครูเป็นผู้ชี้แจงถึงขั้นตอนต่างๆ ในการทำงานที่เขียนไว้ในบัตรคำสั่ง
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบัตรคำสั่งและปฏิบัติงานตามขั้นตอนลงในบัตรกิจกรรม
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอเนื้อหาและผลงาน

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนดูแผนที่จังหวัดพิษณุโลกและร่วมกันสรุปถึงเนื้อหาเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัดพิษณุโลก การแบ่งเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วผลัดกันตรวจสอบกับของเพื่อน

สื่อการสอน

1. เกมยืมใส่ไข่
2. แผนที่ประเทศไทย
3. แผนที่จังหวัดพิษณุโลก

4. บัตรคำสั่ง
5. บัตรเนื้อหา
6. บัตรกิจกรรม
7. แบบทดสอบ
8. บัตรเฉลย

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน
2. สังเกตจากการถาม-ตอบระหว่างเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม
4. ประเมินจากคะแนนการทำแบบทดสอบ

เกมยืมใส่ไข่

อุปกรณ์การเล่น

1. กระดาษแข็งรูปไข่
2. บัตรคำถาม
3. บัตรเฉลย

วิธีเล่น

1. ครูแจกกระดาษแข็งรูปไข่ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น
2. ครูอ่านบัตรคำถามให้นักเรียนทุกคนฟัง ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงบนกระดาษที่ครูแจกให้
3. นักเรียนคนใดตอบถูกจะได้รับดาว 1 ดวง ใครได้รับดาวมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนอ่านแล้วปฏิบัติดังต่อไปนี้ตามลำดับขั้นตอน

1. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการประจำกลุ่ม
2. อ่านบัตรเนื้อหาให้เข้าใจ
3. ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้ศึกษา
4. ร่วมกันทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากบัตรกิจกรรม
5. ส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องที่ได้อ่าน

บัตรเนื้อหา

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ 10,816 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุตรดิตถ์ และประเทศลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร และ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดพิษณุโลก

แบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 93 ตำบล 889 หมู่บ้าน ได้แก่

1. อำเภอเมือง	มีพื้นที่	758.8 ตารางกิโลเมตร	มี 17 ตำบล	14 หมู่บ้าน
2. อำเภอนครไทย	มีพื้นที่	2,220.4 ตารางกิโลเมตร	มี 9 ตำบล	114 หมู่บ้าน
3. อำเภอพรหมพิราม	มีพื้นที่	832.7 ตารางกิโลเมตร	มี 12 ตำบล	99 หมู่บ้าน
4. อำเภอบางระกำ	มีพื้นที่	936.1 ตารางกิโลเมตร	มี 8 ตำบล	103 หมู่บ้าน
5. อำเภอบางกระทุ่ม	มีพื้นที่	447.1 ตารางกิโลเมตร	มี 9 ตำบล	85 หมู่บ้าน
6. อำเภอวัดโบสถ์	มีพื้นที่	1,236.7 ตารางกิโลเมตร	มี 6 ตำบล	53 หมู่บ้าน
7. อำเภอวังทอง	มีพื้นที่	1,687.1 ตารางกิโลเมตร	มี 11 ตำบล	118 หมู่บ้าน
8. อำเภอชาติตระการ	มีพื้นที่	1,585.1 ตารางกิโลเมตร	มี 5 ตำบล	53 หมู่บ้าน
9. อำเภอเนินมะปราง	มีพื้นที่	1,029.6 ตารางกิโลเมตร	มี 7 ตำบล	59 หมู่บ้าน

การคมนาคม

การคมนาคมของจังหวัดพิษณุโลกมีเส้นทางคมนาคมสำคัญดังนี้

1. ทางรถยนต์ มีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงและจังหวัดที่อยู่ห่างไกลในภาคต่างๆ ได้โดยสะดวกคือ

- สายเหนือ ปัจจุบันนิยมใช้เส้นทางสายใหม่ระหว่างพิษณุโลก-เชียงใหม่ คือ เส้นทางจากพิษณุโลกผ่านอำเภอดงทับทิม อุดรดิตถ์ ลำปาง แพร่ เชียงใหม่และสามารถติดต่อไปยังเชียงรายและทุกจังหวัดในเขตภาคเหนือได้สะดวก
- สายตะวันออก ใช้ทางหลวงแผ่นดินสายพิษณุโลก-หล่มสัก สามารถติดต่อไปได้ทุกจังหวัดในภาคตะวันออก ตะวันออกเฉียงเหนือหรือทุกจังหวัดในภาคอีสาน
- สายตะวันตก ใช้ทางหลวงสายพิษณุโลก-สุโขทัย สามารถติดต่อกับทุกจังหวัดทางภาคตะวันตกของเมืองพิษณุโลก รวมทั้งทุกจังหวัดในภาคเหนือและภาคใต้ได้
- สายใต้ เส้นทางที่นิยมใช้เดินทางระหว่างพิษณุโลก-กรุงเทพฯ คือ จากจังหวัดพิษณุโลกผ่านจังหวัดนครสวรรค์ถึงกรุงเทพฯ โดยใช้เวลาเดินทางประมาณ 4 ชั่วโมงและอีกเส้นทางหนึ่งคือ จากจังหวัดพิษณุโลกผ่านอำเภอดงทับทิม ผ่านตำบลเขาทราย จังหวัดพิจิตร ผ่านตำบลดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์ถึงกรุงเทพฯ และทั้งสองเส้นทางนี้ยังสามารถใช้เดินทางติดต่อไปยังภาคอื่นๆ ได้โดยสะดวก

ส่วนการคมนาคมระหว่างจังหวัดพิษณุโลกถึงจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย เลย พิจิตร เพชรบูรณ์ มีถนนลาดยางเชื่อมทำให้ไปมาถึงกันได้สะดวกมาก

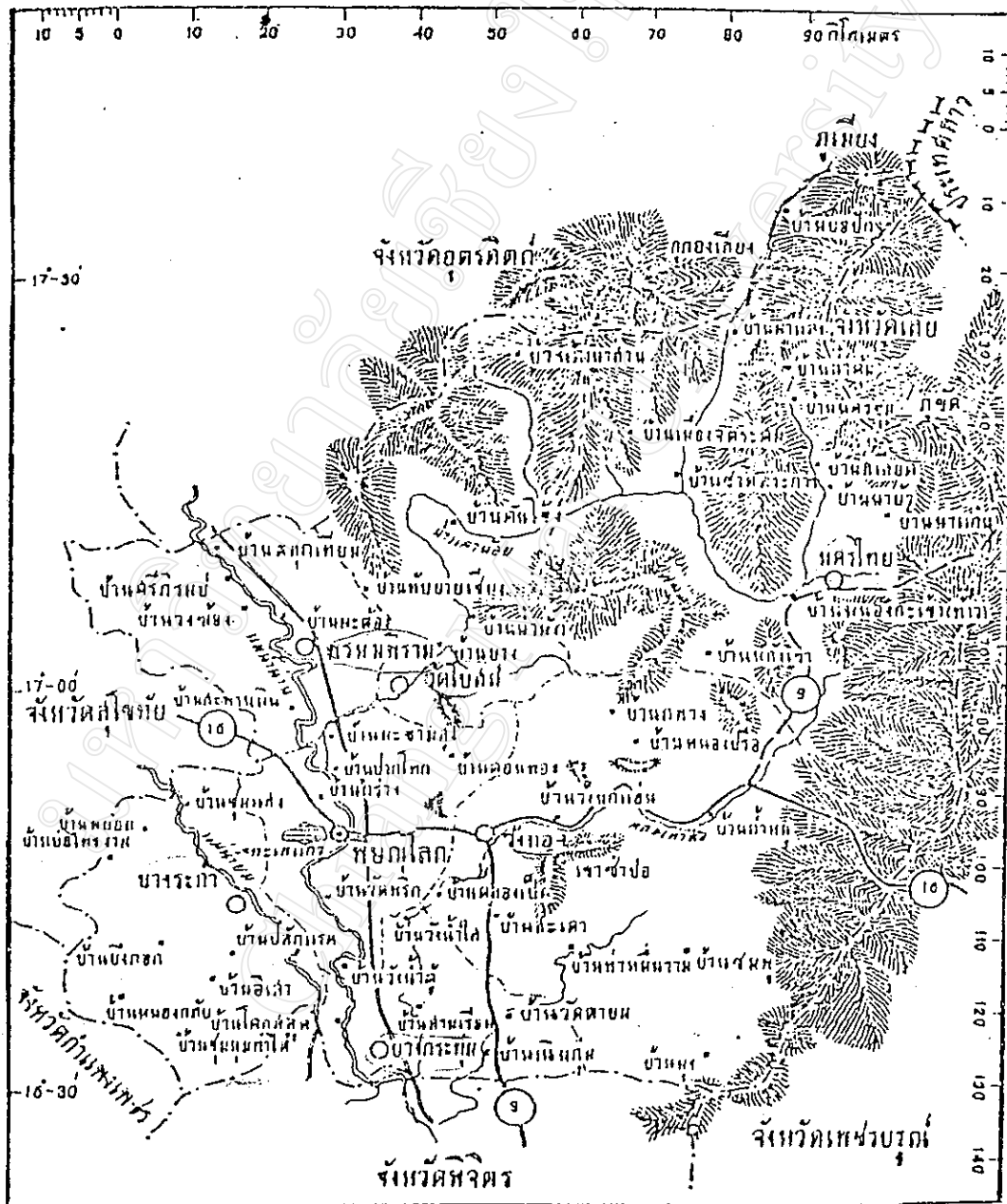
2. ทางรถไฟ มีรถไฟวิ่งระหว่างกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ และอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร อำเภอดงทับทิม จังหวัดอุดรดิตถ์ จะผ่านอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดพิษณุโลก และอำเภอบางมูลนากตามลำดับ มีทั้งรถไฟตู้ปรับอากาศ ตู้ธรรมดา รถดีเซลราง รถด่วนและรถด่วนพิเศษ ซึ่งมีวิ่งประจำทุกวันๆ ละหลายขบวน ส่วนรถไฟบริการขนส่งสินค้าและบรรทุกน้ำมันที่เรียกว่า รถสินค้า จะวิ่งบริการวันละหลายขบวนเช่นกัน

3. ทางน้ำ ปัจจุบันการคมนาคมทางน้ำไม่เป็นที่นิยมแต่ยังมีบริการอยู่บ้างเฉพาะภายในจังหวัดคือ นิยมใช้บริการคมนาคมทางน้ำเฉพาะพื้นที่ที่มีภูมิลำเนาหรือมีบ้านพักตั้งอยู่ริมแม่น้ำ

4. ทางอากาศ มีเครื่องบินโดยสารจากสนามบินพิษณุโลก-กรุงเทพฯ โดยบริษัทเดินทางอากาศไทย ได้จัดบริการโดยสารบริการวันละหลายเที่ยว

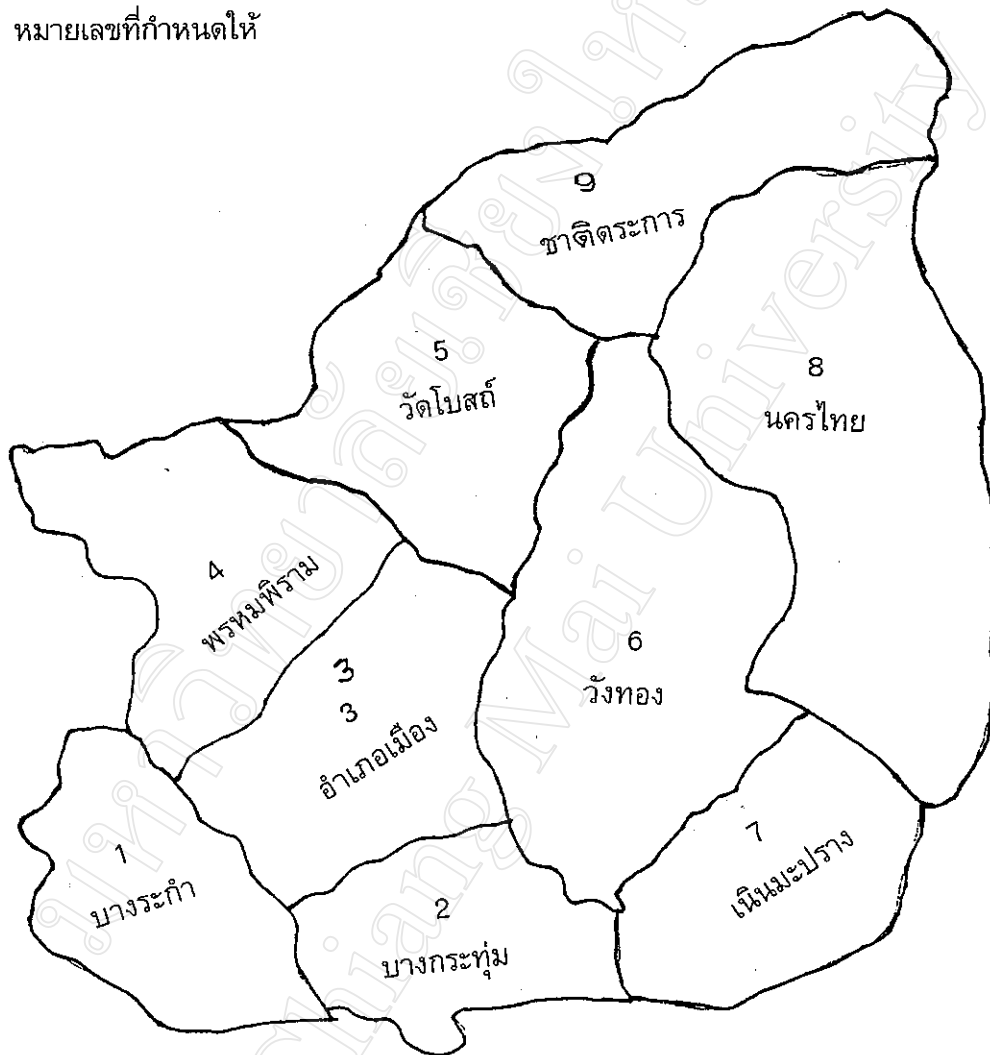
บัตรกิจกรรม

1. จากแผนที่ให้นักเรียนเติมที่ตั้งอาณาเขตติดต่อของจังหวัดพิษณุโลก

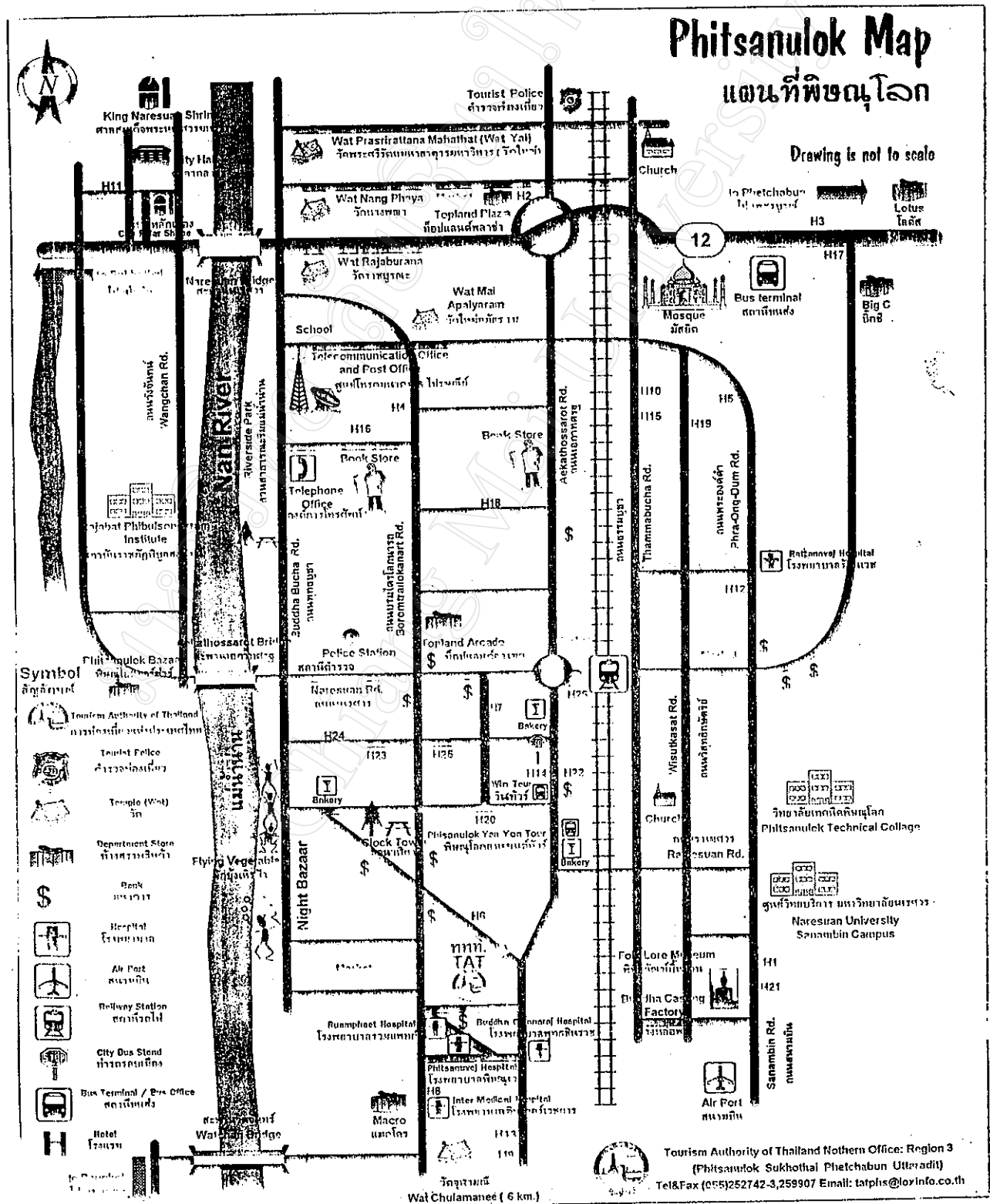
1. ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัด _____
2. ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัด _____
3. ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัด _____
4. ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัด _____

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต่อภาพอำเภอต่างๆ (จิกซอ) ในจังหวัดพิษณุโลก แล้วใส่ชื่อให้ตรงกับหมายเลขที่กำหนดให้

- หมายเลข 1 _____
 หมายเลข 2 _____
 หมายเลข 3 _____
 หมายเลข 4 _____
 หมายเลข 5 _____
 หมายเลข 6 _____
 หมายเลข 7 _____
 หมายเลข 8 _____
 หมายเลข 9 _____

รถยนต์ รถไฟ

แบบทดสอบย่อยประจำแผนการสอนที่ 1

1. จังหวัดพิษณุโลกตั้งอยู่ในภาคใดของประเทศไทย
 - ก. ภาคเหนือตอนบน
 - ข. ภาคเหนือตอนล่าง
 - ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ง. ภาคใต้
2. ถ้านักเรียนจะไปจังหวัดพิจิตรต้องเดินทางไปทางทิศใด
 - ก. ทิศเหนือ
 - ข. ทิศใต้
 - ค. ทิศตะวันออก
 - ง. ทิศตะวันตก
3. โรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ขึ้นกับอำเภออะไร
 - ก. อำเภอเมือง
 - ข. อำเภอวังทอง
 - ค. อำเภอวัดโบสถ์
 - ง. อำเภอบางระกำ
4. ผู้ที่รับผิดชอบการปกครองของจังหวัดคือใคร
 - ก. นายกรัฐมนตรี
 - ข. รัฐมนตรี
 - ค. ผู้ว่าราชการจังหวัด
 - ง. นายอำเภอ
5. ถ้านักเรียนต้องการจะเดินทางไปเยี่ยมคุณย่าที่จังหวัดเพชรบูรณ์จะเดินทางไปทางทิศใด
 - ก. ทิศเหนือ
 - ข. ทิศใต้
 - ค. ทิศตะวันออก
 - ง. ทิศตะวันตก

6. บ้านของเรือกัดตั้งอยู่ในอำเภอเมืองแต่ต้องเดินทางไปทำงานที่อำเภอบางกระทุ่มทุกวัน เขาสามารถเดินทางโดยทางใดได้บ้าง
- ก. เรือ, รถยนต์
 - ข. เครื่องบิน, รถไฟ
 - ค. รถไฟ, รถยนต์
 - ง. ถูกทุกข้อ
7. การเดินทางเข้าสู่จังหวัดพิษณุโลกสามารถทำได้โดยทางใดบ้าง
- ก. รถยนต์, เรือ
 - ข. รถยนต์, รถไฟ
 - ค. รถยนต์, เครื่องบิน
 - ง. ถูกทุกข้อ
8. ถ้านักเรียนวาดแผนที่จังหวัดพิษณุโลกจะต้องวาดอำเภอใดให้มีพื้นที่ใหญ่ที่สุด
- ก. เมืองพิษณุโลก
 - ข. บางระกำ
 - ค. บางกระทุ่ม
 - ง. นครไทย
9. อำเภอที่นักเรียนอาศัยอยู่อยู่ใกล้กับอำเภออะไรที่สุด
- ก. วังทอง
 - ข. วัดโบสถ์
 - ค.ชาติตระการ
 - ง. พรหมพิราม
10. เส้นทางคมนาคมภายในจังหวัดส่วนใหญ่ใช้ทางใดมากที่สุด
- ก. ทางเรือ
 - ข. รถไฟ
 - ค. รถยนต์
 - ง. เครื่องบิน

บัตรเฉลย

1. ข
2. ข
3. ก
4. ค
5. ค
6. ค
7. ง
8. ง
9. ก
10. ค

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก

แผนการสอนย่อยที่ 2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

เวลา 3 คาบ

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

-
1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
 2. สำนวณสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 สภาพทิวทัศน์บริเวณโรงเรียน
 - 2.2 แผนภูมิบทกลอนเรื่อง แสงแดด
 - 2.3 รูปภาพลักษณะของภูมิประเทศของจังหวัดพิษณุโลก
 - 2.4 เกมหาพวก
 3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาจากทำกิจกรรมร่วมกัน
 4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดและจากการเขียนบรรยาย
 5. บทบาทครูผู้สอน
 - 5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม
 - 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 - 5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - 5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก

แผนการสอนย่อยที่ 2 เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

เวลา 3 คาบ

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระสำคัญ

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีลักษณะภูมิประเทศแตกต่างกันแต่ละพื้นที่ จึงทำให้สภาพภูมิอากาศต่างกันออกไป ซึ่งส่งผลถึงชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถบอกลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดพิษณุโลกได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชากรของจังหวัดพิษณุโลกได้

เนื้อหา

1. ลักษณะภูมิประเทศ
2. ลักษณะภูมิอากาศ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน
 - รอบตัวเรามีสภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร (นึกภาพ)
 - ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้น
 - เราจะรู้ได้อย่างไรว่าสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นอย่างไร และคำตอบของนักเรียน

นั้นถูกต้อง (เสนอทางเลือกให้นักเรียน)

ขั้นสอน

1. ครูพานักเรียนไปสำรวจพื้นที่บริเวณของโรงเรียนพร้อมกับร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมดังนี้ (ประสบการณ์ตรง)

- สภาพทัศนียภาพบริเวณโรงเรียนเป็นอย่างไร
- สภาพพื้นที่รอบบริเวณโรงเรียนเป็นอย่างไร
- สภาพพื้นดินรอบบริเวณโรงเรียนเป็นอย่างไร

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาจากรูปภาพลักษณะภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่แล้วช่วยกัน
หาคำตอบ

- ลักษณะภูมิประเทศแต่ละพื้นที่เป็นอย่างไร
- ทำไมถึงมีความแตกต่างกัน (วิเคราะห์เปรียบเทียบ)
- ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ มีผลต่อการดำรงชีวิตของแต่ละพื้นที่อย่างไร

(เชื่อมโยงสัมพันธ์)

3. ครูนำบทกลอนให้นักเรียนอ่าน

แสงเอ๋ยแสงแดด	เจ้าแดดเจ้าเผา
เจ้าช่างร้อนร้าว	แสนตาเหลือเกิน
ข้าอยากกระโดด	โลดเล่นเปล็ดเปล็น
แสนตาเหลือเกิน	เจ้าแสงแดดจ้า

แล้วตั้งคำถาม

- กลอนบทนี้น่าจะตั้งชื่ออย่างไร
- กลอนบทนี้กล่าวถึงอะไร
- ทำไมครูจึงเขียนเรื่องนี้
- กลอนบทนี้เกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ต่อลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

อย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกมหาพวก
2. ครูให้นักเรียนเขียนบรรยายสภาพแวดล้อมรอบบริเวณโรงเรียน และสภาพลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศของจังหวัดพิษณุโลก

สื่อการสอน

1. สภาพทัศนียภาพบริเวณโรงเรียน
2. แผนภูมิบทกลอนเรื่องแสงแดด
3. รูปภาพลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดพิษณุโลก
4. เกมหาพวก

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
 - การกล้าแสดงความคิดเห็น
 - การคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบ
2. สังเกตการทำงานเป็นกลุ่ม
 - ความสามัคคี
 - ความรับผิดชอบ
3. ตรวจผลงานการเขียนบรรยายสภาพแวดล้อมรอบบริเวณโรงเรียนและสภาพลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศของจังหวัดพิษณุโลก

เกมหาพวง

อุปกรณ์

1. บัตรคำ บัตรข้อความเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ จำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน ตัวอย่างเช่น

ภูมิประเทศ	ภูมิอากาศ
เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ	ฤดูฝน
เขตที่ราบลาดเชิงเขา	ฤดูหนาว
เขตที่สูงภูเขา	ฤดูร้อน

2. เครื่องเล่นเกม

3. เครื่องเคาะจังหวะ นกหวีด

วิธีการเล่น

1. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น
2. ใช้เพลงประกอบการเล่นไหว โดยให้นักเรียนเดินหรือทำท่าทางให้เข้ากับจังหวะเพลง เมื่อครูให้สัญญาณนักเรียนหยุดเดิน ชูบัตรคำที่มีขึ้น ไม่ให้ใช้เสียง เดินเข้ามาหาพวงที่มีบัตรคำที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน
3. กลุ่มใดหาพวงได้เร็วและถูกต้องเป็นผู้ชนะ
4. นักเรียนคนใดที่หาพวงไม่ได้ ครูให้อ่านข้อความนั้น แล้วบอกประเภท

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก

แผนการสอนย่อยที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ

เวลา 6 คาบ

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. สรรวจสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 เทปเพลง “พิษณุโลกถิ่นงาม”
 - 2.2 แผนภูมิเนื้อเพลง “พิษณุโลกถิ่นงาม”
 - 2.3 ภาพทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ป่าไม้ ทุ่งนา
 - 2.4 ศูนย์กิจกรรม 3 ศูนย์
 - 2.5 เครื่องดนตรีประกอบเพลง เช่น กลอง ลูกแซก
3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากศูนย์กิจกรรม 3 ศูนย์กิจกรรม
4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและดูจากการตอบคำถาม
5. บทบาทครูผู้สอน
 - 5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม
 - 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 - 5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - 5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก
แผนการสอนย่อยที่ 3 เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 6 คาบ

สาระสำคัญ

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ประกอบไปด้วยป่าไม้หลายประเภท เช่น ป่าดงดิบ ป่าสน ป่าเบญจพรรณ แหล่งน้ำซึ่งมีแหล่งน้ำไหลผ่านตลอดปี และแร่ธาตุชนิดต่าง ๆ มากมาย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญยิ่ง เราทุกคนต้องช่วยกันบำรุงรักษาอนุรักษ์ไว้ให้คงสภาพดีและอุดมสมบูรณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญของจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลกได้
3. นักเรียนสามารถเลือกแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลกได้

เนื้อหา

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก
 - ป่าไม้
 - แหล่งน้ำ
 - แร่ธาตุ
2. คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก
3. วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูเปิดเทปเพลง “พิษณุโลกถิ่นงาม” ให้นักเรียนฟังแล้วร้องตามโดยดูตามแผนภูมิเนื้อเพลงบนกระดานดำ พร้อมร่วมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงว่ามีความหมายอย่างไร
2. ครูนำภาพทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ท่งนา ภูเขามาให้ให้นักเรียนดูแล้วร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญ

ชั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขาประจำกลุ่มให้เรียบร้อย

2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมโดยให้ทุกกลุ่มหมุนเวียนกันในการเข้าศึกษาจนครบทุกศูนย์ ตามบัตรงานที่ 1-3 ดังต่อไปนี้

ศูนย์ที่ 1 ป่าสดสวย โลกสดใส

ศูนย์ที่ 2 ทรัพยากรในดินคือสินแร่

ศูนย์ที่ 3 แหล่งน้ำ แหล่งชีวิต

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเนื้อหาและวิเคราะห์ผลการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลง “ศรัทธาไพร” ตามแผนภูมิเนื้อเพลง พร้อมร่วมกันอภิปรายและสรุปเนื้อหาโดยให้เหตุผลประกอบดังนี้

- ทรัพยากรธรรมชาติมีผลต่อมนุษย์อย่างไร (เชื่อมโยงสัมพันธ์)
- การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติก่อให้เกิดผลดีอย่างไร

สื่อการสอน

1. เทปเพลง “พิชฌุโลกถิ่นงาม”
2. แผนภูมิเนื้อเพลง “พิชฌุโลกถิ่นงาม”
3. ภาพทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ป่าไม้ ทุ่งนา
4. ศูนย์กิจกรรม 3 ศูนย์กิจกรรม
5. แผนภูมิเนื้อเพลง “ศรัทธาไพร”
6. เครื่องดนตรีประกอบเพลง เช่น กลอง ลูกแซก

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
2. สังเกตการทำงานเป็นกลุ่ม
 - ความกล้าแสดงความคิดเห็น
 - ความรับผิดชอบ

เพลง พิษณุโลกถิ่นงาม

ยามเยือนถิ่นแคว้นดินแดนฟูเฟื่อง ชื่อเมืองสองแคว สมดังกล่าวแท้สวรรค์สร้าง ชานน้ำ
หลากไหลเป็นแนวทางสองริมฟากฝั่ง พืชพรรณสะพรั่งทั่วไป

พนมมือกราบพระพุทธรูปราชพระปฏิมา ของเมตตาปกป้องผองภัย บุญน้อมนำเคราะห์
กรรมสิ้นไป หวังใดจงได้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ไฉนช่วยดล

น่านน้ำยามเย็นกระเซ็นเป็นฟอง ไฉนแก่งโสภะลงน้ำหล่น สุกโยธยานสำราญกมลได้ผล
เสมือนวิมาน

อำลาจากแคว้นแดนพิษณุโลก วิโยคดวงใจถึงคราวจากไปเสมือนไกลบ้าน คงว่าเหวห่างใจ
ไปนาน ทุกคราวที่ผ่านอกสั่นหวั่นใจอาดูร

บัตรเนื้อหาศูนย์ที่ 1

ป่าไม้

จังหวัดพิษณุโลกมีพื้นที่ 10,816 กิโลเมตร เป็นพื้นที่ทำการเกษตรร้อยละ 35.17 พื้นที่ป่า 50.15 พื้นที่รกร้างว่างเปล่า แหล่งน้ำ ที่อยู่อาศัยร้อยละ 14.68 มีทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้มากมายหลายประเภท แยกได้ดังนี้

1. ป่าเบญจพรรณ มักพบตามพื้นที่สูงแถบอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง บริเวณป่าจะมีความหลากหลายของพืชพรรณไม้ใหญ่น้อยนานาพรรณ พื้นที่จะอุดมสมบูรณ์ และมีความชุ่มชื้น จึงทำให้ไม่มีไฟป่ามารบกวน พันธุ์ไม้เห็นเด่นชัด จะเป็นไม้ใหญ่ เช่น ไม้ประดู่ ไม้มะค่า ไม้สัก นอกจากนี้ยังมีนกชนิดที่หายากอย่างนกหัวขวานใหญ่สีเทา และนกโกโรโกโส อีกด้วย

2. ป่าเต็งรัง เป็นป่าที่ขึ้นในพื้นที่ระดับต่ำบริเวณเชิงเขา พื้นดินเป็นดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ค่อนข้างแห้งแล้ง พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ เต็ง รัง พยอม เหียง ตะคร้อ พลวง ยางกราด ในฤดูแล้งพรรณไม้เหล่านี้จะผลัดใบทิ้ง เพื่อลดการคายน้ำซึ่งก่อนที่จะผลัดใบไปนั้น จะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ส้ม และแดง ดูสวยงามไปทั่วทั้งป่า

3. ป่าดิบเขา จะพบในบริเวณเขาสูง ซึ่งมีบริเวณน้ำฝนค่อนข้างมาก อากาศชื้น เป็นป่ารกทึบ พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ ก่อเดือย ก่อหัวหมู อบเชย ละโว้ และพืชไม้...ได้แก่ หวาย หมาก ปาล์ม ชนิดต่างๆ

4. ป่าสนเขา เป็นป่าบนที่ราบหลักภูเขา มีสนสองใบและสามใบขึ้นปะปนกัน แต่ส่วนใหญ่เป็นสนสองใบมีขนาดสูงใหญ่มาก การที่สนจะพบล้วนไม้นานาชนิด นอกจากนี้มีดอกไม้ป่าขึ้นอยู่หลายชนิด เช่น ม้าวิ่ง เอื้องตาเหินช้องนางคลี เจริ้าน้ำทิพย์ เอื้องสายสามสี ฟองหิน รวมทั้งมอส เฟิร์น ไลเคน และตะไคร้ชนิดต่างๆ

ประโยชน์ของป่าไม้

ประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับจากป่าไม้มีมากมายแยกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภทคือ

1. ประโยชน์ที่ได้รับจากป่าโดยตรง ปัจจุบันสื่ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ส่วนใหญ่ได้มาจากป่าไม้ เช่น การนำไม้มาสร้างที่อยู่อาศัย เครื่องเรือน ใช้เป็นเชื้อเพลิง เป็นอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม

2. ประโยชน์ที่ได้รับจากป่าไม้โดยอ้อม ได้แก่ การเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งเกิดก๊าซออกซิเจน และก่อให้เกิดการหมุนเวียนก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซออกซิเจนทำให้มนุษย์มีก๊าซออกซิเจนเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1. เมื่อตัดไม้แล้ว ต้องปลูกทดแทน
2. ส่งเสริมการปลูกป่า
3. ไม่ทำไร่เลื่อนลอย
4. ส่งเสริมการสงวนป่า บำรุงป่า
5. พัฒนาพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรม

บัตรคำสังเขปที่ 1

ให้นักเรียนอ่านแล้วปฏิบัติดังต่อไปนี้ตามลำดับขั้นตอน

1. อ่านบัตรเนื้อหาให้เข้าใจ
2. ดูแผนภาพเพื่อประกอบความเข้าใจในเนื้อหา
3. ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้ศึกษา
4. ร่วมกันทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากบัตรกิจกรรม
5. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย
6. ให้นักเรียนเก็บเอกสารที่ศึกษาเสร็จแล้วเข้าช่องให้เรียบร้อย แล้วเตรียมตัวเรียนศูนย์

อื่นต่อไป

บัตรกิจกรรมศูนย์ที่ 1

คำสั่ง

ให้นักเรียนดูภาพแล้วช่วยกันตอบคำถามดังนี้

1. ภาพป่าไม้ในภาพเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. ถ้าอยากให้ป่าไม้คงสภาพนี้ตลอดไปเราควรทำอย่างไร (คิดแก้ไขปัญหา)

.....

.....

.....

บัตรเฉลย

1. อุดมสมบูรณ์ ชุ่มชื้น มีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่มากมาย มีต้นน้ำลำธาร สัตว์ต่างๆ อาศัยความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้เป็นแหล่งอาหาร
2. ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยปลูกต้นไม้ทดแทนทุกครั้งที่ตัดไม้ ส่งเสริมให้มีการปลูกป่าและบำรุงป่าอยู่เสมอ ส่งเสริมและฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม

บัตรเนื้อหาศูนย์ที่ 2

ทรัพยากรแร่

แร่เป็นธาตุหรือสารประกอบที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีส่วนประกอบทางเคมีเหมาะแก่การทำอุตสาหกรรมต่าง ๆ แร่แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. แร่โลหะ คือ แร่ที่ต้องนำมาถลุงก่อนจึงจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น ดีบุก ทังสแตเนียม ตะกั่ว สังกะสี
2. แร่โลหะ คือ แร่ที่ไม่มีการถลุง นำมาใช้ประโยชน์ได้เลย เช่น ฟลูออไรด์ ยิปซัม เหล็กหินดินขาว
3. แร่รัตนชาติ คือแร่ที่ไม่มีการถลุง นำมาใช้ประโยชน์ได้เลย และมีลักษณะที่สวยงามเหมาะสมเป็นเครื่องประดับ ได้แก่ ไข่มุก พลอย เพชร บุษราคัม โกเมน
4. แร่เชื้อเพลิง คือ แร่ที่เป็นอินทรีย์สาร สามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิง ได้แก่ ถ่านหิน หินน้ำมัน น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ

แร่ธาตุที่พบในจังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดพิษณุโลก มีแหล่งแร่ธาตุที่สำคัญหลายชนิดและมีความสำคัญต่อการใช้ประโยชน์ด้านอุตสาหกรรม ซึ่งได้แก่

1. ทองแดง เป็นแร่ที่ใช้ในอุตสาหกรรมไฟฟ้าทุกชนิด ทำโลหะผสม ทองเหลือง ทองบรอนซ์ เครื่องใช้ หล่อเป็นวัตถุสำเร็จรูป ใช้ผสมอะลูมิเนียม
2. พลวง เป็นแร่ที่ใช้ผสมกับตะกั่ว ทำตัวพิมพ์หนังสือ ทำสีทาบ้าน ใช้ประกอบสารทำหัวไม้ขีดไฟ ทำตะกั่วแบตเตอรี่หุ้มสายโทรศัพท์
3. แบไรท์ เป็นแร่ที่ใช้ทำโคลนผง ซึ่งใช้ในการเจาะสำรวจน้ำมันหรือน้ำบาดาล
4. น้ำมันปิโตรเลียม เป็นแร่ที่สามารถนำไปใช้ในกิจการอุตสาหกรรม ใช้เป็นเชื้อเพลิง

การอนุรักษ์ทรัพยากรแร่

1. ใช้เทคนิคการขุดอย่างถูกวิธี เพื่อได้ปริมาณแร่ที่มากไม่เกิดการสูญเปล่า
2. ใช้วัสดุสังเคราะห์ทดแทนแร่ธาตุบางชนิด ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้เป็นผลดี เช่น แร่ไมกาที่ใช้ทำฉนวนไฟฟ้าในเครื่องยนต์ไฟฟ้า ก็ทำขึ้นแทนธรรมชาติได้

3. ควบคุมปริมาณการผลิตให้ได้สมดุลกับปริมาณความต้องการ ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของแร่มีได้มีอยู่ทุกหนทุกแห่งอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นทรัพยากรที่หมดเปลืองสูญสิ้นไปได้ ดังนั้นถ้าควบคุมการผลิตให้สมดุลกันได้ ก็เท่ากับเป็นการลดความสิ้นเปลืองของทรัพยากรแร่ได้

4. นำเศษโลหะที่ใช้แล้วไปหลอมเป็นเนื้อโลหะขึ้นมาใหม่ นำมาใช้อีกได้ตามต้องการ

บัตรคำสั่งศูนย์ที่ 2

ให้นักเรียนอ่านแล้วปฏิบัติตามดังต่อไปนี้ตามลำดับขั้นตอน

1. อ่านบัตรเนื้อหาให้เข้าใจ
2. ดูแผนภาพเพื่อประกอบความเข้าใจในเนื้อหา
3. ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้ศึกษา
4. ร่วมกันทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากบัตรกิจกรรม
5. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย
6. ให้นักเรียนเก็บเอกสารที่ศึกษาเสร็จแล้วเข้าช่องให้เรียบร้อยแล้วเตรียมตัวเรียนศูนย์

อื่นต่อไป

บัตรกิจกรรมศูนย์ที่ 2

ทรัพยากรแร่

- ให้นักเรียนต่อรูปภาพแร่ธาตุที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก พร้อมทั้งเขียนชื่อแร่และประโยชน์ของแร่นั้น

ชื่อแร่	ประโยชน์

-

สภาพการณ์ตัวอย่าง

“นายธนาวุฒิเป็นเจ้าของเหมืองแร่ดีบุกที่ภาคใต้เหมืองแร่ของเขาช่วยให้คนมีงานทำจำนวนมาก และส่งดีบุกไปขายต่างประเทศ ทำรายได้เข้าสู่ประเทศมาก แต่คนทำเหมืองของเขาปล่อยน้ำที่เหลือจากการทำเหมืองแร่ลงสู่แม่น้ำจนกระทั่งแม่น้ำขุ่นเป็นตะกอนมาก ชาวบ้านที่อยู่ริมสายน้ำไม่สามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำได้เลย”

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแล้วตอบคำถามดังต่อไปนี้

2.1 สาเหตุของปัญหาดังกล่าวคืออะไร (คิดหาสาเหตุ)

.....

.....

2.2 ถ้านักเรียนเป็นนายธนาวุฒิจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร (แก้ไขปัญหา)

.....

.....

บัตรเฉลยศูนย์ที่ 2

ชื่อแร่	ประโยชน์
1. ทองแดง	ใช้ในอุตสาหกรรมไฟฟ้าทุกชนิด ทำโลหะและทองบรอนซ์ หล่อเป็นวัตถุสำเร็จรูป
2. พลวง	ทำสีทาบ้าน ใช้ประกอบทำหัวไม้ขีดไฟ ทำตะกั่วแบตเตอรี่หุ้มสายโทรศัพท์
3. แบไรท์	ทำโคลนผง ใช้ในการเจาะสำรวจน้ำมันหรือน้ำบาดาล
4. น้ำมันปิโตรเลียม	ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม ใช้เป็นเชื้อเพลิง

บัตรเนื้อหาศูนย์ที่ 3

แหล่งน้ำ

น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ประโยชน์ของน้ำมีดังนี้

1. มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสังคม
2. เป็นแหล่งทรัพยากรต่างๆ เช่น ป่าไม้ พืชและสัตว์ป่า สัตว์น้ำ
3. ใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า
4. เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์ สัตว์และพืช
5. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ
6. เป็นแหล่งประกอบอาชีพของมนุษย์
7. ใช้เป็นเส้นทางคมนาคม
8. เป็นแหล่งเก็บกักน้ำไว้ใช้ในกิจกรรมต่างๆ

แหล่งน้ำสำคัญของจังหวัดพิษณุโลก

1. แม่น้ำน่าน ต้นน้ำเริ่มที่บริเวณภูเขาผีปันน้ำ ทิวเขาหลวงพระบางและทิวเขาเพชรบูรณ์ ไหลผ่านจังหวัดน่าน อุดรดิตถ์ เข้าเขตจังหวัดพิษณุโลก ทางตอนเหนือของอำเภอพรหมพิราม ผ่านอำเภอเมืองและอำเภอบางกระทุ่ม เป็นระยะทาง 127.5 กิโลเมตร ซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ให้ประโยชน์ทางด้านการเกษตรที่สุดของจังหวัด

2. แม่น้ำยม มีต้นน้ำเริ่มที่บริเวณภูเขาผีปันน้ำ ผ่านจังหวัดแพร่ สุโขทัย อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ไหลผ่านจังหวัดพิจิตร ไปบรรจบกับแม่น้ำน่าน ที่จังหวัดนครสวรรค์

3. แม่น้ำวังทอง ต้นน้ำอยู่จังหวัดเพชรบูรณ์ ไหลผ่านอำเภอวังทอง อำเภอบางกระทุ่มไปบรรจบกับแม่น้ำน่านที่จังหวัดพิจิตร

4. แม่น้ำแควน้อย ต้นน้ำเริ่มที่อำเภอชาติตระการ ไหลผ่านอำเภอนครไทย อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอพรหมพิราม และไปบรรจบกับแม่น้ำน่านที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

5. แม่น้ำเหือง ซึ่งต้นน้ำเกิดจากภูเขาสูงบริเวณปากนกแก้ว ได้แก่ ภูเขาไก่อ้อย ภูกวาง ในเขตอำเภอชาติตระการ แม่น้ำนี้เป็นแนวแบ่งเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกกับอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำผิวดินที่เป็นอ่างเก็บน้ำอีก 11 แห่ง หนอง และบ่อน้ำตื้นบาดาล กระจายอยู่ทั่วไปทั้งจังหวัด

บัตรคำสังศุนย์ที่ 3

แหล่งน้ำ

ให้นักเรียนอ่านแล้วปฏิบัติดังต่อไปนี้ตามลำดับขั้นตอน

1. อ่านบัตรเนื้อหาให้เข้าใจ
2. ดูสมุดภาพเพื่อประกอบความเข้าใจในเนื้อหา
3. ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้ศึกษา
4. ร่วมกันทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากบัตรกิจกรรม
5. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย
6. ให้นักเรียนเก็บเอกสารที่ศึกษาเสร็จแล้วเข้าช่องให้เรียบร้อยแล้วเตรียมตัวเรียนศุนย์

ต่อไป

บัตรกิจกรรมศูนย์ที่ 3

แหล่งน้ำ

1. ในจังหวัดพิษณุโลกของเราใช้น้ำจากแหล่งใด
.....
.....
.....
2. ให้นักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียนเรื่อง เสียงร้องไห้ของสายน้ำ แล้วตอบคำถาม
ดังนี้
 - 2.1 จงบอกสาเหตุที่ทำให้น้ำเสีย (คิดหาสาเหตุ)
.....
.....
.....
 - 2.2 ถ้าไม่ยากให้เหตุการณ์นี้เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีในการอนุรักษ์แหล่งน้ำอย่างไร
เพื่อให้มีน้ำไว้ใช้ตลอดไป (แก้ไขปัญหา)
.....
.....
.....

บัตรเฉลย

1. แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม แม่น้ำวังทอง แม่น้ำแควน้อย แม่น้ำเหือง
2.
 - 2.1 สาเหตุที่ทำให้น้ำเกิดการเน่าเสียคือ
 - การทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และสารเคมีที่มีพิษลงสู่แม่น้ำ
 - การปล่อยของเสียหรือสิ่งสกปรกออกจากโรงงานอุตสาหกรรม
 - 2.2 เราสามารถอนุรักษ์แหล่งน้ำได้ดังนี้
 - ใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่าให้มากที่สุด
 - ไม่ทิ้งขยะมูลฝอย สารเคมี สารพิษลงสู่แม่น้ำลำคลอง
 - ไม่ตัดไม้ทำลายป่า หรือปลูกต้นไม้ทดแทนทุกครั้ง เพราะการตัดป่าจะเป็นการทำลายต้นน้ำ ทำให้เกิดความแห้งแล้ง
 - ไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะลงสู่แม่น้ำ

เพลง ศรีธำไพโร

ทำนอง ปุ้ยไก่อ๋หลง

เหลียวมองดูไพร หัวใจตรงกัน ที่เราเฝ้าน้องกันให้มันคง เพราะเราเป็นไทย รักในเผ่าพงษ์
มุ่งมาส่งเสริมทั่วพวงไพร แม้มีใครหมายทำลายเราไปขอร้องกัน

แม้ใครทำลายไม้ในแดนคง แต่เพียงประสงค์เอาคงทำไรมัน แล้วทะเลทรายอย่างกรายเข้า
ผูกพัน ไรนาแล้วนั้นจะทำยังไร ไร่ดงดอนร้อนจนตาย เมืองไทยเรายากจน ป่าไม้มีแต่ให้คุณค่า
ทุกคนร่วมกันดีกว่า ปลุกป่าเอาไว้เรียกฝน ได้ทำนามีป่าเอาไว้ไม่จน พวกเราทำงานได้ผล....รับใช้
ปวงชนทุกคนเมตตา

รักกันเถอะเรา แม้เราจะจน แค่อใจสุขสันทุกคนไม่คลาดคลา รักดงพวงไพรด้วยใจศรัทธา
ไม่เคยถางป่าทำลายดง หมายใจและใจคอยดงคอยได้สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก
แผนการสอนย่อยที่ 4 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก เวลา 3 คาบ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. สำนวณสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 บัตรเนื้อหา
 - 2.2 รูปภาพเมืองพิษณุโลกในอดีต
 - 2.3 ภาพเก็บดอกไม้
 - 2.4 แผนภูมิเพลงพิษณุโลกถิ่นงาม
3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาจากเนื้อหา รูปภาพ การทำกิจกรรมร่วมกัน
4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดและดูจากการตอบคำถาม
5. บทบาทครูผู้สอน
 - 5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม
 - 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 - 5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - 5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก

แผนการสอนย่อยที่ 4 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก เวลา 3 คาบ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระสำคัญ

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจซึ่งในอดีตเคยเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงและเป็นเมืองหน้าด่านมาแต่สมัยโบราณ ซึ่งการศึกษาเรื่องราวในอดีตทำให้เกิดความภาคภูมิใจในจังหวัดของตน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเล่าประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะของจังหวัดพิษณุโลกในอดีตกับปัจจุบันได้

เนื้อหา

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจกบัตรเนื้อหาประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลกให้นักเรียนแต่ละคนพร้อม
ร่วมกันสนทนาโดยให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบ
 - จังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบันเป็นอย่างไร
 - จังหวัดพิษณุโลกในอดีตต่างกับปัจจุบันอย่างไร (วิเคราะห์เปรียบเทียบ)

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนจินตนาการจังหวัดพิษณุโลกในอดีตแล้ววาดภาพออกมาตามความคิดของ
นักเรียนเองแล้วให้บอกเหตุผลของแต่ละคน (นิกรภาพ)

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม ร่วมศึกษาค้นคว้าจากรูปภาพเมืองพิษณุโลกในอดีต แล้วช่วยกันหาคำตอบ

- เมืองพิษณุโลกในอดีตเป็นอย่างไร (คิดหาเหตุผล)
- จากอดีตจนถึงปัจจุบันเมืองพิษณุโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น (วิเคราะห์เปรียบเทียบ)

3. ครูให้นักเรียนเล่นเกมเก็บดอกไม้
ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนเขียนคำตอบของแต่ละคนลงในสมุด
2. ครูให้นักเรียนร้องเพลงพิษณุโลกถิ่นงาม

สื่อการสอน

1. บัตรเนื้อหา
2. รูปภาพเมืองพิษณุโลกในอดีต
3. เกมเก็บดอกไม้
4. แผนภูมิเพลงพิษณุโลกถิ่นงาม

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
 - การกล้าแสดงความคิดเห็น
 - การคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ
2. สังเกตการทำงานเป็นกลุ่ม
 - ความสามัคคี
 - ความรับผิดชอบ

บัตรเนื้อหา

เมืองพิษณุโลกแต่เดิมเคยชื่อว่า เมือง “สองแคว” สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยสุโขทัย พระมหาธรรมราชา (พระยาลิไท) เป็นผู้สร้างเมืองสองแควขึ้น และหล่อพระพุทธรชินราชซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองชาวพิษณุโลก เมื่อราว พ.ศ.1900 ส่วนคำว่าพิษณุโลกปรากฏว่าตั้งขึ้นในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ซึ่งเสด็จมาครองเมืองพิษณุโลกเป็นเวลา 25 ปี (พ.ศ.2006-2031) ในขณะนั้น เมืองพิษณุโลกมีฐานะเป็นราชธานีเช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา พระองค์จึงโปรดให้เปลี่ยนชื่อเป็นพิษณุโลก เพื่อให้สอดคล้องกับพระนามเฉลิมพระเกียรติของพระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีอยุธยา คือ “สมเด็จพระรามาธิบดี” ซึ่งชื่อพิษณุโลกก็หมายถึงที่ประทับของพระวิษณุเช่นเดียวกัน นอกจากนี้เคยเป็นเมืองหลวงแล้ว พิษณุโลกยังเป็นเมืองหน้าด่านมาแต่สมัยโบราณ จึงยังปรากฏโบราณสถาน โบราณวัตถุและสถานที่สำคัญๆ มากมาย ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีที่ชาวจังหวัดพิษณุโลกยังคงสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้

เกม เก็บดอกไม้

อุปกรณ์

1. บัตรคำถาม
2. บัตรเฉลย
3. ดอกไม้

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนเป็น 2 ฝ่าย
2. ให้นักเรียนแต่ละฝ่ายแข่งขันกันตอบคำถามโดยครูจะเป็นผู้อ่านข้อคำถาม หากกลุ่มใดยกมือตอบคำถามได้ก่อนและตอบถูกต้องจะได้ดอกไม้ 1 ดอก ถ้าฝ่ายใดตอบผิดอีกฝ่ายก็จะมีสิทธิ์ได้ตอบ
3. เมื่อคำถามหมด ฝ่ายใดได้ดอกไม้มากที่สุดจะเป็นผู้ชนะ

คำถาม	คำตอบ
1. แต่เดิมจังหวัดพิษณุโลกชื่อว่าอะไร	1. สองแคว
2. จังหวัดพิษณุโลกสร้างขึ้นในสมัยใด	2. สุโขทัย
3. ใครเป็นผู้สร้างเมืองพิษณุโลก	3. พระมหาธรรมราชา (พระยาสิทธิ)
4. เมืองพิษณุโลกสร้างขึ้น พ.ศ.ใด	4. 1900
5. พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองพิษณุโลกคืออะไร	5. พระพุทธชินราช
6. ใครเป็นผู้เปลี่ยนชื่อเมืองสองแควมาเป็นพิษณุโลก	6. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
7. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ครองเมืองพิษณุโลกกี่ปี	7. 25 ปี
8. ในปี พ.ศ.2066-2031 พิษณุโลกมีฐานะเป็นเมืองอะไร	8. เมืองราชธานี
9. เพราะเหตุใดจึงมีการเปลี่ยนชื่อเมืองสองแควมาเป็นเมืองพิษณุโลก	9. เจริญพระเกียรติของ สมเด็จพระรามาธิบดี
10. ชื่อเมืองพิษณุโลกหมายถึงอะไร	10. ที่ประทับของพระวิษณุ

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 2 เรื่อง สภาพสังคมและความเป็นอยู่
แผนการสอนย่อยที่ 1 ประชากร
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

-
1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
 2. สำนวณสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 เกมประชากรหนาแน่น
 - 2.2 แบบสำรวจย่อย
 - 2.3 แบบสำรวจสรุป
 - 2.4 รูปภาพประชากรในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลกกับอำเภอรอบนอก
 - 2.5 กระดาษวาดเขียน
 - 2.6 สีไม้
 3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาจากรูปภาพ การทำกิจกรรมเป็นกลุ่มร่วมกัน
 4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความสนใจ การร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม
 5. บทบาทครูผู้สอน
 - 5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม
 - 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 - 5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - 5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 2 เรื่อง สภาพสังคมและความเป็นอยู่
แผนการสอนย่อยที่ 1 เรื่อง ประชากร
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

ปัจจัยที่ทำให้จำนวนประชากรแต่ละพื้นที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพทางภูมิศาสตร์ อาชีพ การดำรงชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกจำนวนและความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงสาเหตุการเพิ่มและการลดของประชากรในจังหวัดได้

เนื้อหา

ประชากรจังหวัดพิษณุโลก

- จำนวนและความหนาแน่นของประชากร
- สาเหตุการเพิ่มและการลดของประชากร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกมประชากรหนาแน่น

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม
2. ครูให้นักเรียนทุกคนกรอกแบบสำรวจ แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของแต่ละคนลงในแบบสำรวจสรุป แล้วช่วยกันวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไปนี้
 - จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในกลุ่ม (คิดหาสาเหตุ)
 - การดำรงชีวิตของประชากรในกลุ่ม (รวบรวมข้อมูล)
 - สภาพภูมิศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชากร
 - การกระจายตัวของประชากร

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษารูปภาพประชากรในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลกกับอำเภอรอบนอกแล้วร่วมกันวิเคราะห์เปรียบเทียบ

- ทำไมจำนวนและความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่แต่ละอำเภอจึงมีความแตกต่างกัน (วิเคราะห์เปรียบเทียบ)

- การกระจายของประชากรมีผลอย่างไรต่อการดำเนินชีวิต (เชื่อมโยงสัมพันธ์)

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนวาดภาพประชากรในหมู่บ้านของตนเองพร้อมเขียนบรรยายถึงการดำเนินชีวิต

สื่อการสอน

1. เกมประชากรหนาแน่น
2. แบบสำรวจย่อย
3. แบบสำรวจสรุป
4. รูปภาพประชากรในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลกกับอำเภอรอบนอก
5. กระดาษวาดเขียน
6. สีไม้

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
 - การคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ
2. สังเกตการทำงานเป็นกลุ่ม
 - การร่วมมือกันในการทำงาน
 - การกล้าแสดงออก

เกม ประชากรหนาแน่น

อุปกรณ์

1. วงกลมเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6 ฟุต จำนวน 1 วง

วิธีเล่น

1. ให้นักเรียนทุกคนเข้าไปอยู่ในวงกลม (สมมติให้เป็นประชากร)
2. ครูของอาสาสมัคร 2 คน (สมมติให้เป็นสิ่งแวดล้อม) อยู่นอกวงกลม
3. ให้นักเรียนที่อยู่นอกวงกลมไล่และนักเรียนที่อยู่ในวงกลมโดยมีกติกาดังนี้
 - นักเรียนที่อยู่ในวงกลมจะวิ่งออกจากวงกลมไม่ได้
 - นักเรียนที่อยู่นอกวงกลมจะวิ่งไล่เขดวงกลมเข้าไปแต่ไม่ได้
 - นักเรียนที่อยู่ภายในวงกลมที่โดนไล่จะต้องออกจากวงกลม
 - ดำเนินการเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนนักเรียนที่อยู่ภายนอกวงกลมไม่สามารถที่จะไล่และนักเรียนที่อยู่ภายในวงกลมได้
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวความคิดเห็นที่ได้จากการเล่นเกม

แบบสำรวจย่อย

ครอบครัว (เด็กชาย, เด็กหญิง)

1. ในครอบครัวนักเรียนมีทั้งหมด คน (รวม ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ พี่น้อง ที่อยู่ในบ้านเดียวกัน)
2. อาชีพของคนในครอบครัวแต่ละคน

ค้าขาย.....คน	รับราชการ.....คน
ทำนา.....คน	ทำไร่.....คน
ทำสวน.....คน	เลี้ยงสัตว์.....คน
รับจ้าง.....คน	เรียนหนังสือ.....คน
ไม่ได้ทำอะไรเลย.....คน	อื่นๆคน
3. จำนวนคนที่เกิดในครอบครัวในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา.....คน
 จำนวนคนที่ตายในครอบครัว ระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา.....คน
 จำนวนคนที่ย้ายออกจากครอบครัวในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา.....คน
 จำนวนคนที่ย้ายเข้าของครอบครัวในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา.....คน
4. รายได้ของคนในครอบครัว ต่ำสุด.....บาทต่อเดือน
 สูงสุด.....บาทต่อเดือน

แบบสำรวจสรุป

ครอบครัวกลุ่มที่

1. จำนวนคนทั้งหมดของทุกครอบครัวในกลุ่ม.....คน
2. อาชีพของคนในกลุ่ม

ค้าขาย.....คน	รับราชการ.....คน
ทำนา.....คน	ทำไร่.....คน
ทำสวน.....คน	เลี้ยงสัตว์.....คน
รับจ้าง.....คน	เรียนหนังสือ.....คน
ไม่ได้ทำอะไรเลย.....คน	อื่นๆ.....คน
3. จำนวนคนที่เกิดของทุกครอบครัวในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมารวม.....คน
 จำนวนคนที่ตายของทุกครอบครัวในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมารวม.....คน
 จำนวนคนที่ย้ายออกจากครอบครัวในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมารวม.....คน
 จำนวนคนที่ย้ายเข้าของครอบครัวในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมารวม.....คน
4. รายได้ของคนในครอบครัว ต่ำสุด.....บาทต่อเดือน
 สูงสุด.....บาทต่อเดือน
5. เหตุผลที่ประชากรในกลุ่มมีอาชีพ.....เพราะ.....
 เหตุผลที่ประชากรในกลุ่มมีอาชีพ.....เพราะ.....
 เหตุผลที่ประชากรในกลุ่มมีอาชีพ.....เพราะ.....

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 2 เรื่อง สภาพสังคมและความเป็นอยู่

แผนการสอนย่อยที่ 2 การประกอบอาชีพ

เวลา 3 คาบ

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. สำนัวจสือการสอน ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 แผนภูมิเพลง “หนูอยากเป็นอะไร”
 - 2.2 ใบกิจกรรม
 - 2.3 เกมฉันคือใคร
3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาจากการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความสนใจ การตอบคำถาม การร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม
5. บทบาทครูผู้สอน
 - 5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม
 - 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 - 5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - 5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 2 เรื่อง สภาพสังคมและความเป็นอยู่
แผนการสอนย่อยที่ 2 เรื่อง การประกอบอาชีพ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 คาบ

สาระสำคัญ

สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ การเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพด้าน พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากร วัฒนธรรม ประเพณีและสภาพสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนในจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนบอกอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนจังหวัดพิษณุโลกได้

เนื้อหา

การประกอบอาชีพในชุมชนจังหวัดพิษณุโลก

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูนำแผนภูมิเพลง “หนูอยากเป็นอะไร” ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันร้องเพลงพร้อมอภิปรายถึง

- นักเรียนแต่ละคนอยากประกอบอาชีพอะไร เพราะเหตุใด (คิดหาเหตุผล)
- ทำไมแต่ละอาชีพถึงมีความแตกต่างกัน (วิเคราะห์เปรียบเทียบ)
- ปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบอาชีพ (เชื่อมโยงสัมพันธ์)

ขั้นสอน

1. ครูเล่าเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของหมู่บ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่โดยสนทนาถึงการประกอบอาชีพต่างๆ ของผู้ปกครอง ดังนี้

- การสานเสื่อว่าจะต้องทำอะไร (มองภาพ, ฝึกภาพ) นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม หาความสัมพันธ์ของอาชีพคนในท้องถิ่น (โดยเขียนสัมพันธ์โยงเข้าสู่กัน) ตามใบกิจกรรมที่ครูแจกให้

3. ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เปรียบเทียบอาชีพแต่ละอาชีพ

- ทำไมเขาจึงทำอาชีพนั้น (คิดหาสาเหตุ)
- อาชีพแต่ละอาชีพมีความสัมพันธ์กันอย่างไร (วิเคราะห์เปรียบเทียบ)
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพ (เชื่อมโยงสัมพันธ์)

4. ครูให้นักเรียนเล่นเกมฉันทาคือใคร

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนวาดภาพในหัวข้อ “อาชีพที่หนูอยากจะเป็น” พร้อมเขียนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของอาชีพที่นักเรียนอยากจะเป็นกับอาชีพต่างๆ

สื่อการสอน

1. แผนภูมิเพลง หนูอยากเป็นอะไร
2. ใบกิจกรรม
3. เกมฉันทาคือใคร
4. รูปภาพการประกอบอาชีพต่างๆ

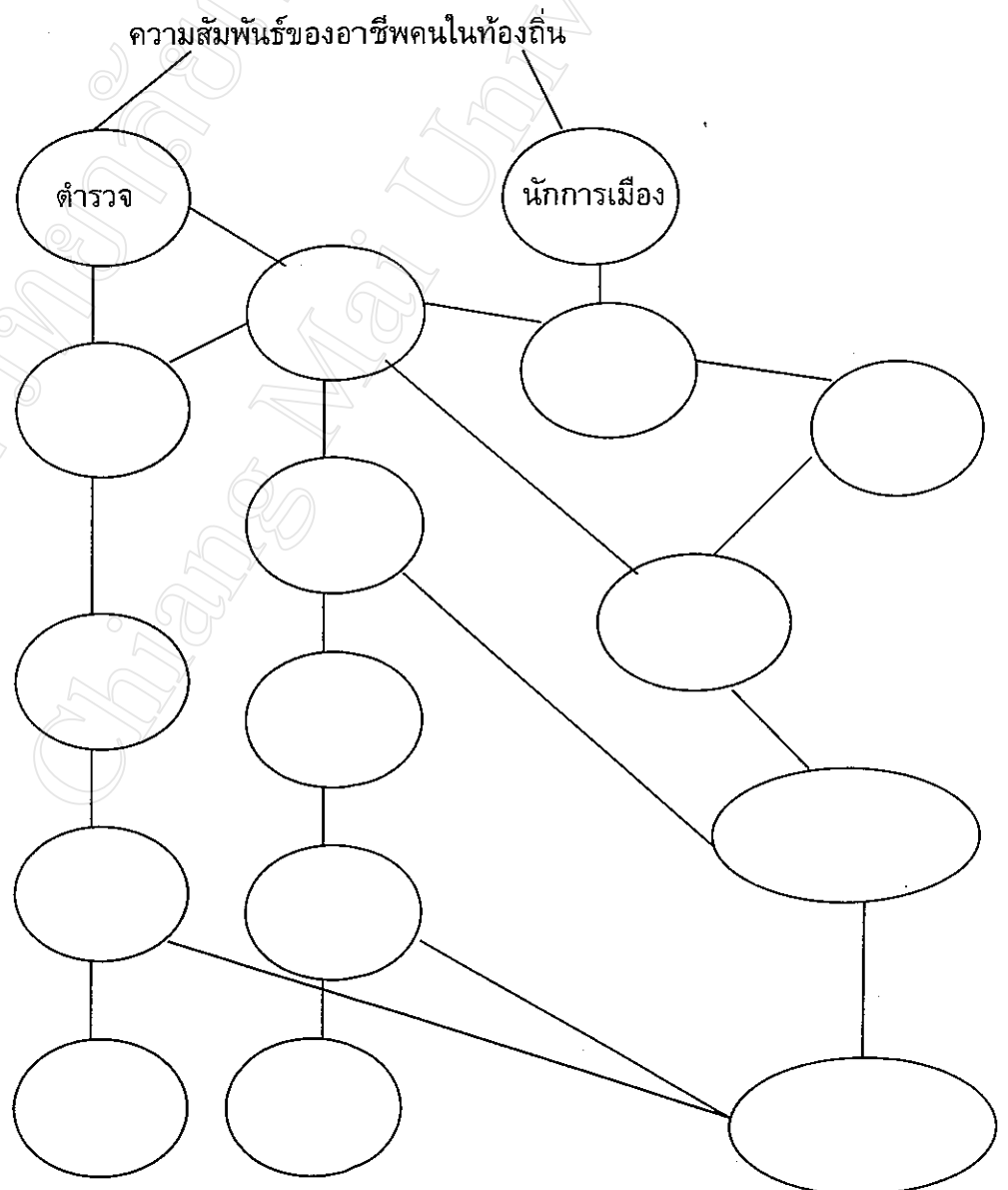
การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
 - การคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ
 - การตอบคำถาม
2. สังเกตการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
 - ความรับผิดชอบ
 - การแสดงความคิดเห็น

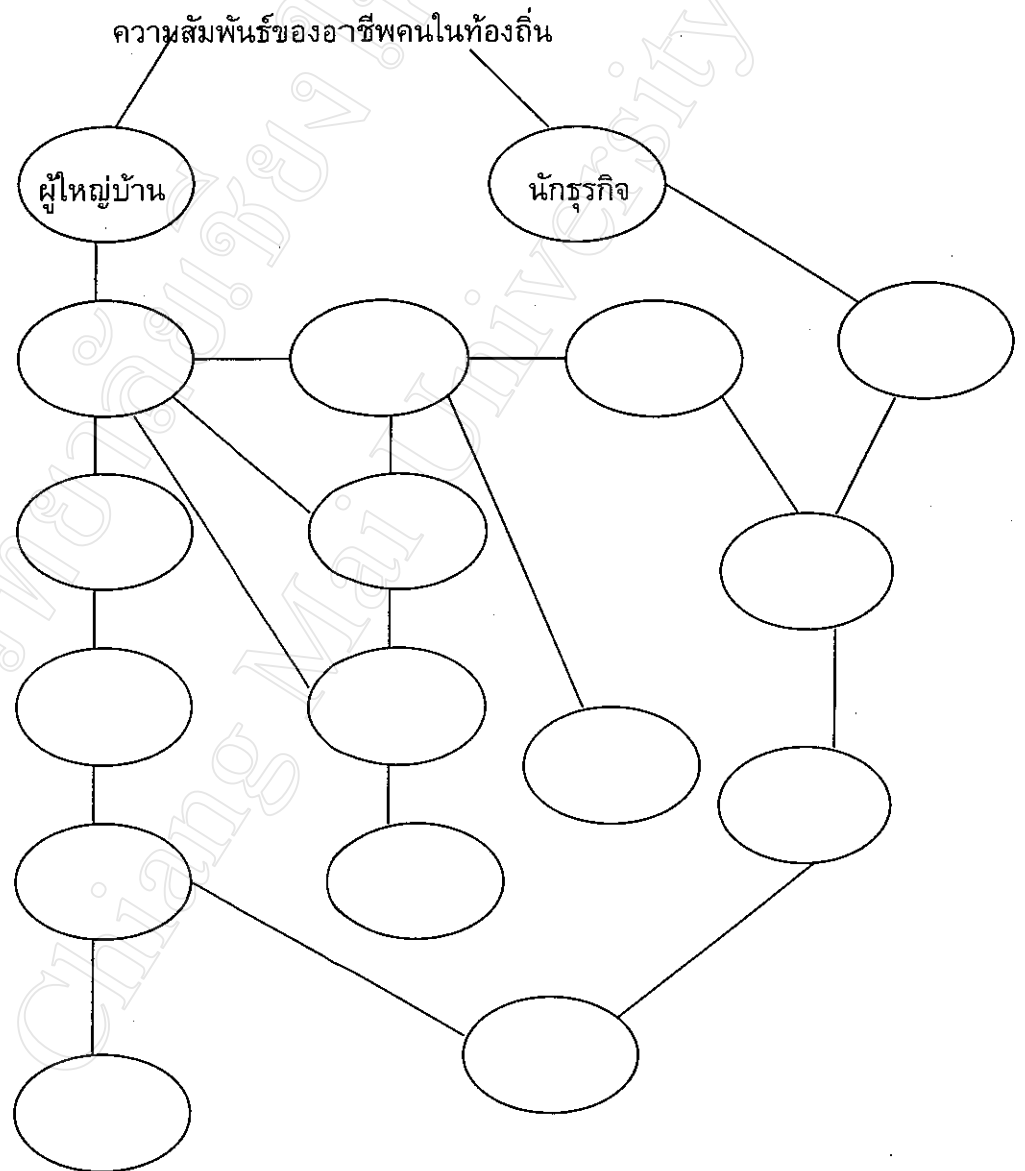
ใบกิจกรรม

คำสั่ง ให้นักเรียนร่วมกันหาความสัมพันธ์ของอาชีพบุคคลในท้องถิ่นโดยให้เชื่อมโยงเข้าสู่กันได้
โดยตลอด

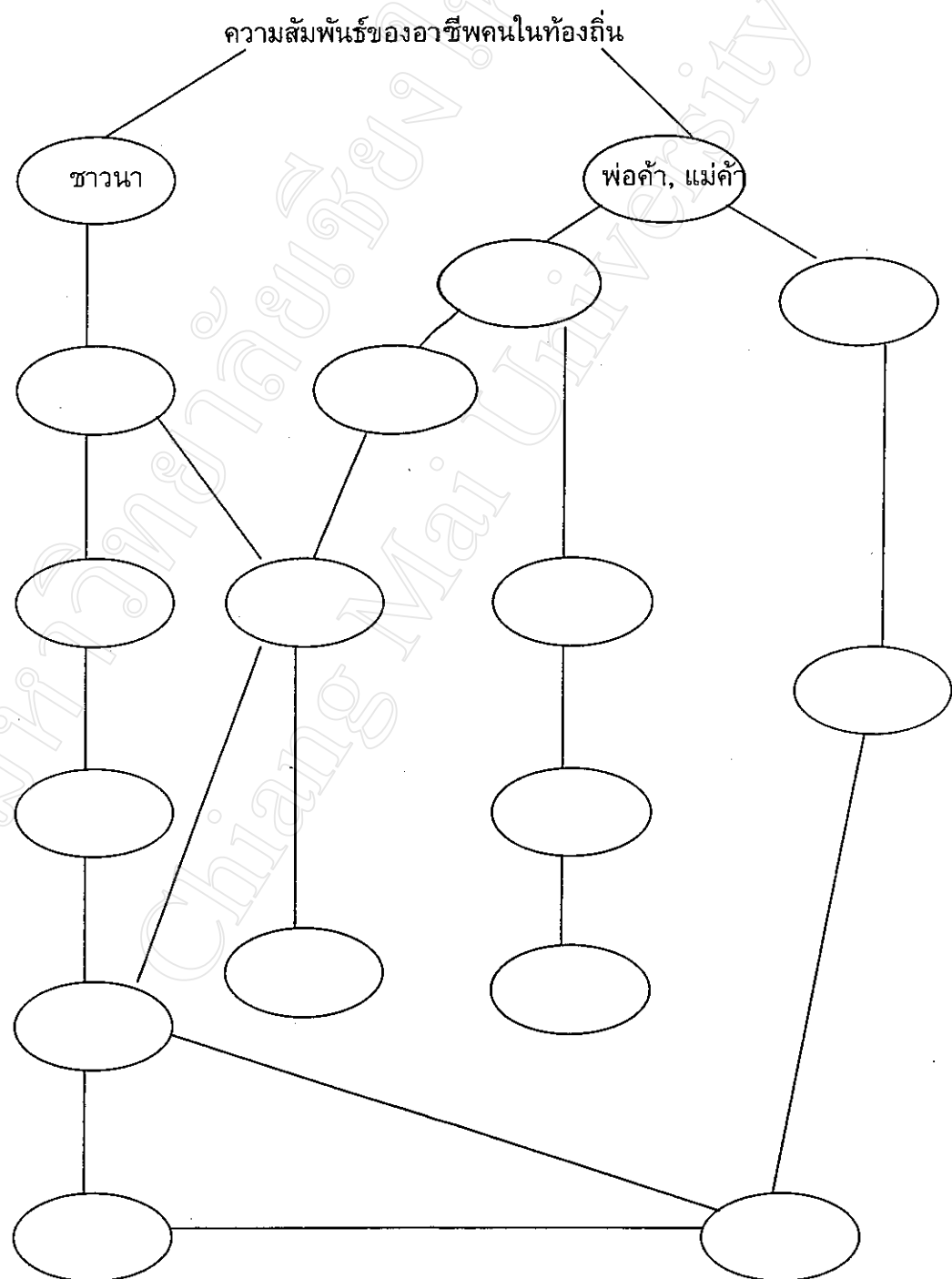
กลุ่มที่ 1

กลุ่มที่ 2

กลุ่มที่ 3

หนูอยากเป็นอะไร

ไกลสุดไกลสุดปลายรุ้ง ดวงตาน้อยน้อยมุ่งมองไปแสนไกล เด็กน้อยเอ๋ย เจ้าฝันเจ้าใฝ่ ฝันถึงสิ่งใดบ้างหนา หนูหนูเอ๋ย หนูน้อย ขอถามหนูหน่อยได้ไหม หนูใฝ่หนูฝันอยากเป็นอะไร เมื่อหนูโตใหญ่สิ่งไหนที่อยากเป็น

(เด็ก) หนูอยากจะเป็นหมอ	รักษาคุณพ่อตอนไม่สบาย
ขอให้หนูได้เป็นหมอ	ขอให้สมตั้งใจ
(เด็ก) หนูจะเป็นคุณครูสมที่หนูตั้งใจ	สมที่หนูตั้งใจ
ขอให้เป็นอย่างคุณครู	นั่งบนรถถังที่คันใหญ่ๆ
(เด็ก) หนูอยากเป็นทหาร	ที่กล้าหาญชาญชัย
ขอให้ได้เป็นทหาร	คอยดูแลคนไข้
(เด็ก) หนูจะเป็นพยาบาล	พูดหวานจับใจ
ขอให้เป็นอย่างพยาบาล	เป็นผู้หมวดจับผู้ร้าย
(เด็ก) หนูจะเป็นตำรวจ	ขอให้เป็นอย่างตำรวจเป็นผู้หมวดปืนไว

ไม่ว่าใครจะเป็นอะไร อยากเป็นสิ่งใดขอให้สมตั้งใจ ได้เป็นดังฝัน แต่มีอีกอย่างที่สำคัญเหนือสิ่งใดนั่นคือเป็นคนดี ถ้าโตขึ้นไปหนูเป็นคนดี หนูจะมีแต่คนรักใคร่ ทำสิ่งใด คิดอะไร หนูจะได้ตั้งใจเสมอ

ดวงดาวสายรุ้งจะเป็นเพื่อนเรา ความหอยเหงาก็ไม่เจอะเจอเป็นคนดีกันดีไหมเออ ทำดีเสมอไม่ว่าหนูจะเป็นอะไร

หนูโตขึ้นไปอยากเป็นคนดี หนูอยากมีแต่คนรักใคร่ ทำสิ่งใดคิดอะไรหนูจะได้ตั้งใจเสมอ ดวงดาวสายรุ้งจะเป็นเพื่อนเรา ความหอยเหงาก็ไม่เจอะเจอ เป็นคนดีดีเออ ทำดีเสมอตลอดไป

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 2 เรื่อง สภาพสังคมและความเป็นอยู่
แผนการสอนย่อยที่ 3 วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น เวลา 6 คาบ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. สำนวณสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 เกมรวมใจ
 - 2.2 ภาพวัฒนธรรมประเพณีไทย
 - 2.3 ใบความรู้
 - 2.4 เกมมองต่างมุม
 - 2.5 บัตรสลากแสดงบทบาทสมมติ
3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ หนังสืออ่านประกอบ การอภิปรายและทำกิจกรรมร่วมกัน
4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความสนใจ การตอบคำถาม การร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม และจากการแต่งกลอน
5. บทบาทครูผู้สอน
 - 5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม
 - 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 - 5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - 5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 2 เรื่อง สภาพสังคมและความเป็นอยู่
แผนการสอนย่อยที่ 3 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น เวลา 6 คาบ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระสำคัญ

จังหวัดพิษณุโลกมีวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายและมีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจาก
ท้องถิ่นอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของคนในจังหวัดพิษณุโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดพิษณุโลกได้

เนื้อหา

1. วัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านของจังหวัดพิษณุโลก
 - การแสดงดนตรีมโหรี
 - การแสดงรำมโหรี
 - การแสดงรำกลัวยตาก
2. ประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลก
 - ประเพณีแข่งเรือ
 - ประเพณีปักธงชัย
 - ประเพณีสมโภชพระพุทธชินราช

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกมรวมใจ
2. ครูนำภาพวัฒนธรรมประเพณีไทยที่สำคัญมาให้ให้นักเรียนดูแล้วร่วมสนทนาเกี่ยวกับภาพ

ดังนี้

- เป็นวัฒนธรรมประเพณีเกี่ยวกับเรื่องอะไร
- มีความสำคัญอย่างไร
- ความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี

ชั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มศึกษาจากใบความรู้และหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดพิษณุโลกแล้วร่วมกันอภิปราย

- วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดพิษณุโลก มีความสำคัญอย่างไร (คิดหาเหตุผล)
- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
- นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไรในการเข้าร่วมงานของประเพณีท้องถิ่น

(การนำไปใช้)

- นักเรียนมีวิธีที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไปอย่างไร

(คิดแก้ไขปัญหา)

2. ครูให้นักเรียนเล่นเกมมอต่างมุม

3. ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับงานประเพณีสำคัญของจังหวัดพิษณุโลกโดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดเกี่ยวกับ

- วางโครงเรื่อง
- บทสนทนา
- การดำเนินเรื่อง

4. ครูจับสลากให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดง และช่วยกันวิเคราะห์เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ดังนี้

- ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างไรต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน (เชื่อมโยงความสัมพันธ์, นึกภาพ)

- วัฒนธรรมต่างชาติมีผลกระทบอย่างไรต่อวัฒนธรรมไทย (วิเคราะห์)
- ประเพณีในท้องถิ่นของเรามีความแตกต่างกันอย่างไร (เปรียบเทียบ)
- ทำไมประเพณีในท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลกจึงสืบทอดยาวนานมาจนถึง

ปัจจุบัน (วิเคราะห์)

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละคนแต่งกลอนเกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลก พร้อมทั้ง

- ตั้งชื่อกลอน
- ทำไมนักเรียนถึงเขียนกลอนเรื่องนี้ (คิดวิเคราะห์หาเหตุผล)

สื่อการสอน

1. เกมรวมใจ
2. ภาพวัฒนธรรมประเพณีไทย
3. ใบความรู้
4. เกมมองต่างมุม
5. บัตรสลากแสดงบทบาทสมมุติ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
 - การคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ
 - การตอบคำถาม
 - ความคิดสร้างสรรค์
2. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
 - ความรับผิดชอบ
 - ความสามัคคี
 - การกล้าแสดงออก
3. ตรวจงานการแต่งกลอน

ใบความรู้

วัฒนธรรมประเพณีจังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดพิษณุโลกมีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่หลากหลาย มีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น โดยแยกได้เป็นดังนี้

วัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้าน

1. ดนตรีม้งคละ

คำว่า ม้งคละ เป็นชื่อเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งซึ่งมีเสียงดังโครึกๆ มีลักษณะเด่นกว่าเครื่องดนตรีชนิดอื่น เป็นดนตรีในท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลกที่เล่นกันมาแต่โบราณกาล และคงมีเล่นกันเฉพาะที่เมืองพิษณุโลกเท่านั้น เครื่องม้งคละเป็นเครื่องเบญจตุรยางค์แท้ ซึ่งประกอบด้วยเครื่องดนตรี 5 ชนิดคือ

1) กลองม้งคละ (กลองซึงหนึ่งหน้าเดียว) ลักษณะคล้ายกลองยาว มีขนาดเล็กกว่ากลองยาวมาก ความยาวของกลองม้งคละประมาณ 1 ฟุต กลองหุ้มด้วยหนัง ขาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5 นิ้ว ตัวกลองทำจากไม้ซึ่งหน้าตัดอีกด้านหนึ่งเจาะรูขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว ไว้ตรงกลางเวลาตีด้วยหวาย 2 อัน ซึ่งแต่ละอันมีขนาดยาวประมาณ 17 นิ้ว ปลายหวายด้วยเชือกเสียงกลองม้งคละจะดังโครึกๆ การตีกลองม้งคละต้องใช้ 2 คน คนหนึ่งถือกลอง อีกคนหนึ่งจะใช้หวาย 2 อันตีกลองไปตามจังหวะเพลง กลองม้งคละจะดังกว่าเครื่องดนตรีอื่นๆ ในวง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของดนตรีม้งคละ

2) กลองสองหน้า (กลองซึงหนึ่งสองหน้า) เป็นกลองขนาดใหญ่ลักษณะคล้ายกลองมลายู หรือกลองแขก มีสายสะพายคล้องคอ หน้ากลองผ่าศูนย์กลาง 10 นิ้ว ด้านหลังมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 นิ้ว ตีด้วยมือ ม้งคละวงหนึ่งจะใช้กลองสองหน้าประมาณ 3-4 ใบ ซึ่งประกอบด้วยกลองยี่นจะทำหน้าที่ตียี่นหน้าทับหลักและกลองหลวงจะตีชัดเพื่อหลอกล้อหรือล้อจังหวะ จึงทำให้ครึกครื้นสนุกสนานมากยิ่งขึ้น

3) ข้อง เวลาเล่นจะใช้คานหามแทนฆ้อง 3 ใบ มีขนาดเล็ก ใช้เสียงลดหลั่นต่างกัน ฆ้องใบเล็กสุดจะแขวนอยู่ส่วนหน้า เรียกว่า เหม่งหน้า ใช้ตีนำวงก่อนจะบรรเลงก็จะตีเหม่งหน้า 3 ครั้ง จึงจะเริ่มร่ำกลองม้งคละ ส่วนฆ้อง 2 ใบมีขนาดใหญ่เท่ากัน แขวนไว้บนคานหามคู่กันคนละข้าง ใช้ไม้ตีเพื่อให้จังหวะ ข้างละ 1 ครั้งสลับกัน

4) ปี่ มีลักษณะคล้ายปี่จื๋น เล่าปี่เป็นข้อๆ ส่วนลิ้นปี่คล้ายปี่ชวา เสียงปี่เป็นเสียงที่เร้าใจ เสียงดัง เจิดจ้า แจ่มใส ทำนองของปี่ส่วนใหญ่ไม่สลับซับซ้อน อาจใช้ทำนองเพลงไทยบางเพลงพื้นบ้านบ้าง มีลักษณะการเป่าดังไปเรื่อย ๆ ซึ่งแสดงถึงความเป็นพื้นบ้านดูคล้ายกับปี่ในวงกลองยาว

5) ฉิ่ง ฉาบ เป็นเครื่องกำกับจังหวะ บางครั้งใช้กรับนำมารวมกำกับจังหวะด้วย สำหรับฉาบใช้ 2 คู่ เรียกว่า ฉาบล่อ เป็นฉาบขนาดกลางใช้เสริมลีลาของผู้เล่น และฉาบยี่นเป็นฉาบขนาดใหญ่ ให้ตียี่นจังหวะทำให้สนุกสนาน ครึกครื้น

ปัจจุบัน ท้องที่ที่ยังมีดนตรีม้งคละเล่นกันอยู่มากคืออำเภอพรหมพิรามและอำเภอเมืองไซในงานบวชนาค สงกรานต์ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า แห่เทียนพรรษา วงม้งคละจะเป็นผู้นำขบวนแห่ทำให้มีความครึกครื้นเพิ่มมากขึ้น

2. รำม้งคละ

ความเป็นมา

อาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ อดีตอาจารย์วิทยาลัยครูพิษณุโลก เป็นผู้คิดประดิษฐ์ทำรำขึ้นในปี พ.ศ.2511 โดยเป็นการรำเชิงการละเล่นของหนุ่มสาวที่หยอกเย้าโต้ตอบด้วยท่ารำตามจังหวะดนตรีพื้นบ้านม้งคละกระบวนการรำมีความหมายถึงการเกี้ยวพาราสี การผูก รักแบบต่าง ๆ ระหว่างหนุ่มสาว

รูปแบบการแสดง

- ก. จำนวนผู้แสดงชาย-หญิง จำนวนเท่ากันไม่จำกัดจำนวน
- ข. การแต่งกายหญิง นุ่งผ้าถุงยาวกรอมเท้า เสื้อแบบไทยเรือนต้นแขนยาว ชายนุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อคอกลมแขนสั้น มีผ้าคล้องคอและผ้าคาดเอว
- ค. ดนตรีประกอบ ดนตรีพื้นบ้านจังหวัดพิษณุโลก ม้งคละ
- ลักษณะการแสดง เป็นกระบวนการเกี้ยวพาราสีแบบต่าง ๆ คือ ทำเจ้าชู้ยกษ์ ทำเจ้าชู้ไก่แจ้ ทำป้อ และทำเมิน

3. รำกล้วยตาก

ซึ่งดัดแปลงมาจากวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านอำเภอบางกระทุ่ม ซึ่งนิยมปลูกกล้วยและนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์กล้วยตาก ซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้านของจังหวัดพิษณุโลก ท่ารำแสดงเป็นการแสดงกระบวนการทำกล้วยตาก

ประเพณีท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก

1. ประเพณีแข่งเรือ

ประเพณีแข่งเรือของจังหวัดพิษณุโลก เป็นประเพณีที่มีมาช้านาน มักจัดขึ้นหลังจากทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ชาวบ้านจะชักชวนกันมาแข่งเรือ ลักษณะของงานบุญแทบทุกงานที่ต้องมีความบันเทิงสอดแทรก เนื่องจากมีผู้คนมาชุมนุมกันมาก และเป็นวันที่ปลดปล่อยจากการถือการงานประจำของแต่ละคน

การแข่งเรือของชาวจังหวัดพิษณุโลกจัดขึ้นทุกปี นับว่าเป็นสนามแข่งขันที่มีมาตรฐานและมีชื่อเสียงสนามหนึ่งเพราะทางจังหวัดดำเนินการให้ผู้ชนะการแข่งขันได้รับถ้วยพระราชทานของ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ซึ่งทั้งสามพระองค์พระราชทานรางวัลให้แก่เรือชนะเลิศสามประเภทตามลำดับ คือ ประเภทเรือยาวใหญ่ ประเภทเรือยาวกลาง ประเภทเรือยาวเล็ก มีกำหนดการแข่งขันภายหลังเทศกาลออกพรรษา ราวเดือนตุลาคมของทุกปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ปริมาณของน้ำในแม่น้ำน่านกำลังพอเหมาะไม่มากหรือน้อยเกินไป ณ สนามแข่งขันลำน้ำน่านหน้าวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฟื้นฟูอนุรักษ์ประเพณีที่มีมาแต่เดิม ส่งเสริมการท่องเที่ยว และเชื่อมความสัมพันธ์ของประชาชน

2. ประเพณีปักธงชัย

ประเพณีนี้จัดขึ้นที่อำเภอนครไทย ในวันเพ็ญเดือนสิบสอง แต่อาจจัดก่อนหรือหลังวันเพ็ญเดือนสิบสองหนึ่งวันตามความสะดวกของชาวบ้าน กิจกรรมสำคัญคือการนำธงผ้าขาวไปปักไว้บนยอดเขา 2 ลูกที่อยู่ใกล้หมู่บ้าน มีการถวายภัตตาหารพระภิกษุสงฆ์บนยอดเขา นับว่าเป็นประเพณีที่เนื่องมาจากพระพุทธศาสนา มีความเชื่อประกอบด้วย

สำหรับชาวนครไทยเอง อธิบายมูลเหตุเบื้องหลังการปักธงชัยไว้ดังนี้

นายประดิษฐ์ จีตมา ชาวบ้านนครไทยเล่าว่า ถ้าไม่ไปปักธง นาคราชจะมาล้างบ้านล้างเมือง

นายอุ่น จันทรपाल ชาวบ้านหนองกะท้าว สรุปว่า การปักธงทำเพื่อความปกติสุข ถ้าปีใดชาวบ้านไม่ปักธงจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้น

นายสงวน สุทธายศ ข้าราชการบำนาญกล่าวว่า น่าจะปักธงเพื่อชัยชนะของพ่อขุนบางกลางท่าว ซึ่งรบพุ่งต่อสู้กับข้าศึก คือ เจ้าของถิ่นเดิมและได้รับชัยชนะที่ยอดเขาข้างลัว่ง พ่อขุนจึงเอาผ้าผูกปลายไม้ปักไว้เป็นการประกาศชัยชนะ อีกสาเหตุหนึ่งคือผู้ปกครองเมืองนครไทยคิดระบบการส่งข่าวสาร เนื่องจากก่อนพวกฮ่อมักยกพวกมารังแกชาวนครไทย จึงมีข้อตกลงกันระหว่าง

แม่ทัพกองว่า เมื่อใดที่เห็นธงผ้าขาวบนยอดเขาช้างล้วงแล้ว ก็คือสัญญาณเตรียมเพื่อต่อสู้ป้องกันบ้านเมือง

นายผดุง แจ้งโถง ข้าราชการบ้านนาญอธิบายที่มาว่า มีเรื่องเล่าว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาถึงเขาช้างล้วง มียักษ์ตนหนึ่งนับถือพุทธศาสนา นอนอยู่เมื่อยักษ์แลเห็นธงสีขาวปักอยู่เข้าใจว่าพระพุทธเจ้ายังประทับอยู่ก็จะนอนต่อไปเมื่อใดที่ยักษ์ลืมตาตื่นขึ้นมา และไม่เห็นธงขาว ยักษ์ก็จะลุกมากินชาวบ้าน

จากพื้นฐานความเชื่อหลายกระแสดังกล่าว เป็นเหตุให้ชาวอำเภอนครไทยกระทำกิจประเพณีปักธงชัยมาช้านานร่วมร้อยปี โดยชาวบ้านจะพร้อมใจนำธงผ้าสีขาว 3 ผืน ซึ่งชาวบ้านร่วมแรงร่วมใจกันรวบรวมฝ้ายเป็นกองกลาง ทำให้เป็นผืนธงตามขั้นตอนของการทอดผ้า ซึ่งอาจใช้เวลา 3-7 วัน ทอดผืนธงขนาดกว้างประมาณ 50 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4 เมตร เพื่อนำไปปักไว้บนยอดเขาใกล้หมู่บ้าน

ทุกปีเมื่อถึงเวลาเช้าวันเพ็ญเดือนสิบสอง ชาวบ้านทุกหมู่บ้านต่างนำธงสีขาว ซึ่งเป็นผลงานรวมใจของชาวบ้านมารวมกัน ณ จุดนัดหมายโดยชาวบ้านจะนิมนต์พระภิกษุจากวัดต่าง ๆ เพื่อนำขบวนชาวบ้านเดินขึ้นเขาระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร จุดหมายแรก คือ ยอดเขา “ฉันทเพล” ชาวบ้านจะถวายภัตตาหารเพลพอดี ต่อจากนั้นก็มีพิธีถวายธงและปักธงบนยอดโดยตรงจะผูกไว้กับปลายไม้ไผ่ เมื่ออยู่ที่หมู่บ้านบริเวณอำเภอเมืองนครไทยจะสามารถมองเห็นธงได้ ต่อจากนั้นขบวนชาวบ้านจะนำธงผืนที่สองไปปักไว้ที่ยอดเขายันไฮ่ ยอดเขานี้ห่างจากยอดเขา “ฉันทเพล” ประมาณ 500 เมตร และธงผืนที่สามจะถูกนำไปปักที่ยอดเขา “ช้างล้วง” ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดเป็นอันว่าชาวบ้านได้ปฏิบัติกิจประเพณีปักธงชัยเสร็จสมบูรณ์แล้วจึงแยกย้ายกลับบ้านด้วยความสุขใจ

3. ประเพณีสมโภชพระพุทธชินราช

เป็นงานที่จัดขึ้นทุกปี เพื่อสมโภชพระพุทธชินราช พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดพิษณุโลก งานนี้จัดตรงกับวันขึ้น 6 ค่ำเดือน 3 เรียกว่า งานบุญเดือน 3 เป็นงานสำคัญของจังหวัดพิษณุโลกที่มีความยิ่งใหญ่ไพศาล ทางวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธชินราชได้ริเริ่มจัดงานนี้ครั้งแรก เมื่อ พ.ศ.2477 เพื่อหารายได้ซ่อมแซมบูรณปฏิสังขรณ์วัดที่ชำรุดทรุดโทรม มีการสมโภช 5 วัน 5 คืน ต่อมาได้กลายเป็นประเพณีประจำปี และได้ขยายเวลาเป็น 7 วัน 7 คืน สืบต่อเนื่องมาจนปัจจุบันนี้

สมัยก่อนการคมนาคมยังไม่สะดวก การเดินทางมาเที่ยวงานของชาวบ้านซึ่งอยู่ห่างไกลจากตัวเมืองต้องใช้เวลาเดินทางนาน ต้องพักค้างคืนกลางทาง ถึงแม้จะมีความลำบากเพียงไร ชาวบ้านก็เต็มใจเดินทางมาจนถึงในเมือง ชาวบ้านมีความรู้สึกว่าการเที่ยวงานสมโภชพระพุทธชินราชนั้น

เป็นบุญกุศล และเป็นความภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสมาเปิดหูเปิดตา ได้มาเที่ยวงานที่มีผู้คนมากมาย ทุกคนจะแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าชุดที่สวยงามที่สุด เมื่อไหว้หลวงพ่อปุทธชินราชแล้ว ก่อนจะกลับบ้านก็จะหาซื้อของจากบริเวณวัดซึ่งกลายเป็นแหล่งรวมสินค้านานาชนิดกลับไปบ้าน

ปัจจุบัน การคมนาคมสะดวกขึ้น ผู้ที่อยู่ห่างไกลก็สามารถมาเที่ยวงานสมโภชหลวงพ่อปุทธชินราชได้ภายในวันเดียว

ถึงแม้ว่างานสมโภชจะมีติดต่อกันถึง 7 วัน 7 คืนก็ตาม ในแต่ละวันแต่ละคืนจะคลาคล่ำไปด้วยผู้คนที่เดินทางมาจากทุกสารทิศ เดินเป็นทิวแถวยาวเหยียด บรรยากาศภายในบริเวณวัดครึกครื้นด้วยเสียงโหมฆ้องของพ่อค้าที่ตั้งร้านค้าเรียงเป็นแถวรอบวิหารและบริเวณวัด ช่วงเช้าถึงเย็นผู้คนจะมุงหน้ามาเพื่อหาซื้อสินค้าต่างๆ เช่น พริก หัวหอม กระเทียม มะขามหวาน ยาสูบ ผ้านวม ผ้าถุง เสื้อผ้า ถ้วยชามและเครื่องใช้ต่างๆ ตอนบ่ายจะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ตอนเย็นจะมีการสวดพุทธมนต์ในวิหารหลวงพ่อปุทธชินราช ช่วงกลางคืนจะมีผู้คนมาเที่ยวชมงานมากมาย จะมีทั้งภาพยนตร์ ไซน ลิเก ลำตัด หมอลำ และดนตรีสามารถดูได้ตลอดทั้งคืน

เกม รวมหัวใจ

อุปกรณ์

กระดาษสีตัดเป็นรูปหัวใจ

วิธีการเล่น

1. ครูแจกชิ้นส่วนรูปหัวใจให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น
2. ครูกำหนดเวลา 2 นาทีให้นักเรียนค้นหาคู่ของตนให้เร็วที่สุดโดยลองทาบประกบรูปหัวใจให้เข้ากันสนิทและคำที่เขียนไว้ในชิ้นส่วนทั้ง 2 ชิ้น ต้องต่อกันสนิทได้ใจความด้วย
3. เมื่อหมดเวลาให้ทุกคนนั่งลง
4. ให้แต่ละคู่ออกมาบอกชื่อวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ต่อรูปหัวใจพร้อมทั้งบอกถึงความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีนั้นด้วย

เกม มองต่างมุม

อุปกรณ์

1. ภาพวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดพิษณุโลก

วิธีเล่น

1. แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม
2. ผู้เล่นแต่ละกลุ่มนั่งเรียงเป็นแถว
3. เริ่มการเล่นโดยครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับสลากว่าใครจะเป็นฝ่ายเริ่มเล่นก่อน
4. ผู้เล่นกลุ่มที่เริ่มก่อนซึ่งนั่งอยู่หัวแถว ก็จะเล่าเรื่องจากภาพ 1 ประโยค
5. ทันทีที่พูดจบ ผู้เล่นของกลุ่มที่ 2 จะต้องรีบลุกขึ้นต่อเรื่องราวให้สัมพันธ์กับภาพและ

ข้อความที่อีกกลุ่มหนึ่งพูดมา

6. เมื่อจบก็ให้กลุ่มที่ 3 ต่อข้อความต่อทันที
7. ถ้ากลุ่มใดต่อได้ช้ากว่า 3 วินาที ก็จะต้องสละสิทธิ์ในรอบนั้นและเสียคะแนนไป 1

คะแนน

8. กลุ่มใดที่สามารถโต้ตอบต่อข้อความได้ครั้งหนึ่งก็จะได้ 1 คะแนน
9. การเล่นดำเนินไปเรื่อยๆ จนจบเรื่อง
10. กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 3 เรื่อง มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น
แผนการสอนย่อยที่ 1 โบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก เวลา 6 คาบ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. สำนวณสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 ภาพต่อ (จิ๊กซอ) โบราณสถาน โบราณวัตถุ
 - 2.2 สไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่อง โบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก
 - 2.3 ภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก
 - 2.4 ใบความรู้ประกอบการศึกษาเรื่อง โบราณสถาน โบราณวัตถุของจังหวัดพิษณุโลก
 - 2.5 แบบฝึกหัด
3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ ดูลายเส้น และทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความสนใจ และดูจากการตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด
5. บทบาทครูผู้สอน
 - 5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม
 - 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 - 5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - 5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 3 เรื่อง มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น
 แผนการสอนย่อยที่ 1 เรื่อง โบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัด
 พิษณุโลก เวลา 6 คาบ
 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระสำคัญ

จังหวัดพิษณุโลกมีโบราณสถาน โบราณวัตถุมากมายซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องหมายบอกถึง
 ความเจริญในอดีต ช่วยให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคว่ามีความสำคัญอย่างไร
 ดังนั้น เราจึงควรอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุให้คงอยู่ตลอดไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของโบราณสถาน โบราณวัตถุของจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุได้

เนื้อหา

1. โบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญในจังหวัดพิษณุโลก

- พระพุทธชินราช
- องค์พระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
- บานประตูประดับมุก
- พระราชวังจันทน์
- กำแพงเมือง
- วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ (วัดใหญ่)
- วัดจุฬามณี
- วัดราชบูรณะ
- วัดนางพญา
- วัดอรัญญิก

2. การอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนต่อภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุ
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกชื่อ ลักษณะ ความสำคัญ ของโบราณสถาน โบราณวัตถุของคนที่ต่อได้
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพสไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่องโบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยใช้ใบความรู้ประกอบการศึกษา พร้อมร่วมสนทนากับนักเรียนดังนี้
 - โบราณสถาน โบราณวัตถุมีความสำคัญอย่างไรต่อท้องถิ่นของเรา
 - โบราณสถาน กับโบราณวัตถุมีความแตกต่างกันอย่างไร (คิดวิเคราะห์เปรียบเทียบ)
 - โบราณสถาน โบราณวัตถุบ่งบอกถึงอะไร และเกี่ยวข้องกับอย่างไรกับประชาชนในท้องถิ่น (คิดวิเคราะห์เชื่อมโยง)
2. ครูนำภาพและข่าวเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ถูกทำลายโดยมนุษย์มาให้ นักเรียนดู ร่วมกันอภิปรายและสรุปหาสาเหตุที่ถูกทำลาย (คิดวิเคราะห์)
3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ปัญหา
 - วางแผนการดำเนินการ
 - ปฏิบัติการ
4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน (เสนอผลความคิดจากการปฏิบัติ)

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

สื่อการสอน

1. ภาพต่อ (จิ๊กซอ) โบราณสถาน โบราณวัตถุ
2. สไลด์ประกอบคำบรรยาย เรื่อง โบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก
3. ภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก

4. ในความรู้ประกอบการศึกษาเรื่องโบราณสถาน โบราณวัตถุของจังหวัดพิษณุโลก
5. แบบฝึกหัด

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
 - การคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ
 - การตอบคำถาม
2. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
 - การวางแผนการทำงาน
 - ความรับผิดชอบ
 - การแก้ไขปัญหา
3. ตรวจแบบฝึกหัด

ใบความรู้

ความหมายของโบราณสถานและโบราณวัตถุ

โบราณสถาน หมายถึง สถานที่หรือสิ่งก่อสร้างที่ติดอยู่กับพื้นดิน ซึ่งมีอายุมากและไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ มีคุณค่ามากทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี แสดงให้เห็นถึงว่า ประเทศไทยเป็นชาติเก่าแก่ มีศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ซึ่งเป็นเกียรติภูมิที่คนไทยทุกคน จะหวงแหนไว้เป็นมรดกของชาติ เช่น ปราสาทหินพิมาย พระปรางค์สามยอดลพบุรี

โบราณวัตถุ หมายถึง วัตถุหรือสิ่งของต่างๆ ที่เคลื่อนย้ายได้ ไม่จำกัดว่าจะเป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น หรือธรรมชาติสร้างไว้ เช่น โครงกระดูกมนุษย์โบราณ พระพุทธรูป เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น โบราณวัตถุเหล่านี้ จัดว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่ามากทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ก็ถือว่าเป็นสมบัติอันสูงค่ายิ่งของชาติเพราะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติเก่าแก่มีศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมมาแต่โบราณกาลแล้ว เช่น ศิลจารึกพ่อขุนรามคำแหง พระแท่นมนังคศิลา พระแท่นศิลาอาสน์ วัตถุโบราณบ้านเชียง

การอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ

โบราณสถาน โบราณวัตถุถือเป็นมรดกอันล้ำค่า ถือเป็นสมบัติที่มีค่าที่สุดของชาติ เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถจะหามาได้หรือสร้างทดแทนขึ้นใหม่ได้อีก ฉะนั้นในฐานะที่เราเป็นคนไทยเกิดในแผ่นดินไทยจึงต้องมีหน้าที่ที่จะต้องอนุรักษ์และบำรุงรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ไม่ทำลายและบุกรุกโบราณสถานและโบราณวัตถุทั้งปวง
2. ช่วยกันสอดส่องดูแลหากพบเห็นบุคคลทำลายโบราณสถานหรือขโมยโบราณวัตถุ ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบ
3. ไม่ขโมยหรือเบียดบังเอาโบราณวัตถุเก็บไว้เป็นสมบัติส่วนตัว
4. ผู้ใดมีโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุไว้ในครอบครองต้องแจ้งต่อกรมศิลปากรเพื่อทำการจดทะเบียน
5. ช่วยกันสละกำลังกายและกำลังทรัพย์ทะนุบำรุงรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุเก็บไว้เป็นมรดกของชาติสืบไป

โบราณสถานและโบราณวัตถุของจังหวัดพิษณุโลก

1. พระพุทธชินราช

พระพุทธชินราชเป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะส่วนสัสดังมาอย่างหาพระพุทธรูปใดมาเปรียบมิได้ ประดิษฐานอยู่ในพระวิหาร วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นที่เคารพสักการะของพระมหากษัตริย์และปวงชนชาวไทย ตั้งแต่โบราณกาลมาจนถึงปัจจุบัน

พระพุทธชินราชนี้สร้างแบบศิลปก่อนสมัยสุโขทัยตามคำสันนิษฐานว่า อาจเป็นสมัยเชียงแสน ตามตำนานกล่าวว่า พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกทรงเลื่อมใสในบรรพพุทธานามมาก โปรดเกล้าฯ ให้ช่างฝีมือชาวเชียงแสนหรือภูซำและสวรรคโลก บันหุ่นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามขึ้น 3 องค์ หลังจากพิธีเททอง ปรากฏว่าพระพุทธรูป 2 องค์ คือ พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดามีส่วนสัสดครบบริบูรณ์ดี ส่วนองค์ที่ 3 นั้น ไม่ครบบริบูรณ์ โปรดให้ปั้นหุ่นเททองใหม่ก็ไม่สำเร็จตามพระประสงค์พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกและพระมเหสี จึงตั้งสัตยาธิษฐานขอให้เททองสำเร็จ แล้วจึงให้มีการปั้นหุ่นใหม่ ขณะนั้นมีชีปะขาวคนหนึ่งมาช่วยปั้นและเททองจนสำเร็จ เมื่อแกะพิมพ์ออกมา ปรากฏว่า พระพุทธรูปองค์นี้งดงามอย่างหาที่เปรียบมิได้ และชีปะขาวนั้นก็หายไปด้วย พระพุทธรูปองค์นี้คือ “พระพุทธชินราช” นั่นเอง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม โปรดเกล้าฯ ให้จำลองพระพุทธชินราชมาประดิษฐานไว้ในพระอุโบสถเพื่อเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป

2. องค์พระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

องค์พระปรางค์ตั้งอยู่ ณ ตำแหน่งที่เป็นศูนย์กลางของวัด นับเป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่และสำคัญที่สุดของวัด ดังข้อสันนิษฐานของ รศ.ศรีศักดิ์ วิไลโกคมว่า “...ในสมัยที่เมืองพิษณุโลกยังเป็นเมืองสองแควอยู่นั้น พระมหาธาตุเจดีย์และบริเวณที่เป็นพุทธาวาสถงสร้างขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยที่เมืองพิษณุโลก ในรัชกาลของพ่อขุนศรีนาวนำถุม เพราะได้มีการกล่าวถึงในศิลาจารึกหลักที่ 2 ของสมเด็จพระมหาเถรศรีศรัทธาราชจุฬามณี และเมื่อพระมหาธรรมราชาลิไทยได้เสด็จมาครองเมืองสองแควนั้น ได้ทรงสร้างเพิ่มเติม ดังปรากฏความในพระราชพงศาวดารเหนือว่า “พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก โปรดให้สร้างพระมหาธาตุรูปปรางค์สูง 8 วา พร้อมด้วยวิหารทิศทั้ง 4 มีระเบียงรอบ 2 ชั้น รูปแบบเดิมขององค์พระปรางค์คงจะเป็นพระเจดีย์ดอกบัวที่สร้างครอบสถูป ที่สร้างในสมัยพ่อขุนศรีนาวนำถุมรูปแบบที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน คงจะสร้างขึ้นเมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้ทรงบูรณะคราวเสด็จมาประทับอยู่ ณ เมืองพิษณุโลก โดยได้ทรงดัดแปลงให้เป็นรูปปรางค์แบบขอมตามพระ

ราชนิยมการบูรณะสังฆารณ์ครั้งนี้ก็คงจะถือเป็นเรื่องสำคัญด้วย เป็นการฉลองครบรอบปีที่ 20 ของการเสด็จมาครองเมืองพิษณุโลก ดังปรากฏข้อความในพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐว่า “ศักราช 8...ชาลศก (พ.ศ.2505) ท่านให้เล่นเกมการมหรสพ 15 วัน ฉลองพระศรีรัตนมหาธาตุ แล้วจึงพระราชนิพนธ์มหาชาติคำหลวงจบบริบูรณ์”

องค์พระปรารักษ์จัดเป็นปูชนียสถานที่สำคัญที่สุดของวัด การที่วัดนี้ได้ชื่อว่าวัดพระศรีรัตนมหาธาตุก็เนื่องมาจากพระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุอยู่ภายในองค์พระปรารักษ์เป็นสำคัญ

3. บานประตูประดับมุก

ที่ประตูทางเข้าพระวิหารเบื้องหน้าองค์พระ เป็นบานประตูไม้ประดับมุกที่มีขนาดใหญ่เก่าแก่และงดงามยิ่งประดับอยู่ ประตูบานนี้ได้รับการยกย่องจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปและโบราณคดีว่าเป็นบานประตูที่เก่าแก่และงดงามที่สุดของประเทศไทย

บานประตูประดับมุกนี้ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสันนิษฐานว่าเป็นบานประตูซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ซึ่งเสวยราชย์ ระหว่าง พ.ศ.2275-2301 ทรงมีพระราชศรัทธาสร้างถวายพระพุทธรชินราชแทนบานประตูไม้จำหลักเดิมที่โปรดให้นำไปเป็นบานประตูวิหารพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุตรดิตถ์

ลวดลายมุกที่ประดับบานประตู ประดิษฐ์เป็นรูปวงกลมล้อมรอบภาพสัตว์ในทิมพานต์ อันมีราชสีห์ เหมราช กิณนร และอื่นๆ ประกอบลายช่อกนก ซึ่งบรรจุไว้ในวงกลมลายอี่แปะด้านละ 8 วง มีกนกหูช้างประกอบช่องไฟ ระหว่างวงกลมแต่ละอันด้านบนขอบประตูประดิษฐ์เป็นลายกรวยเชิงมีลายประจำยามก้ามปูประดับรอบขอบบานประตูทั้งหมด

ตรงกลางบานประตูที่เรียกว่า “หมอกเลา” ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนประดิษฐ์เป็นภาพพญานาคในบุษบกซึ่งมีตราพระอุณาโลมอันเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธรเจ้าประดิษฐานอยู่ตรงกลางภายในบุษบกนั้น สองข้างบุษบกเป็นรูปขมสายอันเป็นเครื่องสูงประดับอยู่ที่อกเลา เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จมาหล่อ

พระพุทธรชินราชจำลอง เมื่อ พ.ศ.2451 นั้นได้ทรงขึ้นไปทักเลา มีกระแสพระราชดำรัสว่า “ของวิเศษมีอยู่ที่นี้” ทักเลาเชิงล่างประดิษฐ์เป็นรูปยักษ์ถือกระบองออกทำสำแดงฤทธิ์อย่างสวยงาม

ความละเอียด ประณีต ของการจัดวางลวดลายและฝีมือการฝังมุกจัดได้ว่า งามยอดเยี่ยมไม่มีที่ใดเหมือน จัดเป็นแม่แบบของงานมุกในสมัยต่อมา ดังข้อสันนิษฐานของหลวงวิศาลศิลปกรรมว่า น่าจะเป็นต้นแบบประตูมุก ช่องกลางของพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามก็อาจเป็นได้

4. พระราชวังจันทน์

พระราชวังจันทน์ “วังจันทน์” เป็นพระราชวัง ที่ปรากฏหลักฐานอยู่ในเมือง พิษณุโลก สันนิษฐานว่าคงจะมีการสร้างขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัย “สุโขทัย” ในรัชกาลสมเด็จพระมหาธรรมราชาลิไทย” โดยย้ายออกจากเมืองเก่าที่ขอมเป็นผู้สร้าง ใช้เป็นที่ประทับ ปรากฏสืบต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสถาปนาภาพ กล่าวไว้ในหนังสือสาส์นสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

“ครั้งหนึ่งหม่อมฉันขึ้นไปเมืองพิษณุโลก วังจันทน์ นั้นคงสร้างเมื่อครั้งสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถประทับอยู่ ณ เมืองพิษณุโลก ต่อมาเป็นที่ประทับของสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชและสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อครองเมืองพิษณุโลก” ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

5. กำแพงเมือง

กำแพงเมือง คูเมือง ป้อม และประตูเมือง “สำหรับซากของกำแพงเมืองที่เหลืออยู่ปัจจุบันคือข้างกองบังคับการตำรวจภูธรเขต 6 ริมถนนบรมไตรโลกนาถ ยังสังเกตเห็นซากอิฐก่อเป็นชั้นๆ และอีกแห่งหนึ่งที่ข้างวัดโพธิญาณ เป็นกำแพงเมืองด้านเหนือ ยาวประมาณ 100 เมตรเศษ อยู่ริมแม่น้ำน่าน และอีกแห่งหนึ่ง คือ ที่หลังวิทยาลัยครูพิษณุโลกฝั่งตะวันตกคงจะเป็นคูเมืองเดิมคงจะเป็นแม่น้ำเดิมด้วย”

ในปัจจุบันป้อมและประตูเมือง ได้ผู้พึงสูญหายไปจนหมดสิ้น คงเหลือแต่ชื่อประตูมอญอยู่เหนือวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ประตูผี อยู่ทางตะวันออกของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ นอกนั้นก็ไม่มีประตูอื่น และประตูทวาย ไม่มีคนรู้จัก

โบราณสถานที่เป็นศาสนสถาน

6. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ (วัดใหญ่)

เป็นวัดโบราณที่มีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่าน การสร้างขึ้นในครั้งแรกยังไม่ปรากฏศักราชแน่นอน สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไทย มีปรางค์ เป็นประธานของวัด รอบองค์พระปรางค์ มีระเบียงคด และมีวิหาร 4 ทิศ วิหารทางด้านตะวันออก เป็นที่ประดิษฐานพระอัฐารส วิหารทางทิศตะวันตก เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินราช วิหาร ด้านทิศเหนือ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินสีห์ วิหารด้านทิศใต้ เป็นที่ประดิษฐานพระศรีศาสดา ซึ่งปัจจุบันพระพุทธรูปชินสีห์และพระศรีศาสดา ได้ถูกอัญเชิญไปประดิษฐานที่อุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ

พระพุทธชินราช หน้าตักกว้าง 5 ศอก 1 คืบ 5 นิ้ว (สร้าง พ.ศ.1900)

พระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พิษณุโลก

7. วัดจุฬามณี

วัดจุฬามณีตั้งอยู่ในตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วัดจุฬามณีเป็นวัดเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาและความสำคัญควบคู่กับเมืองพิษณุโลก วัดหนึ่ง ปัจจุบันยังคงปรากฏซากโบราณสถานอันแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านศาสนา เศรษฐกิจและการปกครองก่อนชุมชนอื่นใด ในบริเวณใกล้เคียงมีหลักฐานน่าเชื่อถือหลายประการที่อาจนำมาสนับสนุนว่าวัดจุฬามณีเป็นชุมชนที่มีความเจริญมาก่อน อาทิเช่น ข้อวินิจฉัยของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพที่ว่า เมืองพิษณุโลกที่พระมหาธรรมราชาลิไทยมาสร้างขึ้นนั้นเป็นเมืองพิษณุโลกรุ่นหลัง เมืองพิษณุโลกรุ่นเก่านั้นตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ตรงที่เป็นวัดจุฬามณี จากการพิจารณาหลักฐานโบราณสถานน่าจะมีอายุตั้งแต่สมัยลพบุรี หรืออย่างน้อยที่สุดสมัยสุโขทัย ยุขยาคอนต้นคือ สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ มาถึงสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งมีหลักฐานคือ ศิลารึกที่พระองค์ได้สร้างไว้ที่วัดจุฬามณีนี้

เชื่อว่า วัดจุฬามณีนี้คงสร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานถึงพระธาตุที่บรรจุพระเกศโมฬี และพระบรมธาตุเขี้ยวแก้วของพระพุทธเจ้า อันประดิษฐานอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ตามความเชื่อของพุทธศาสนิกชนทั่วไป

วัดจุฬามณีนอกจากจะมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งชุมชนตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเหมือนกับวัดทั่วไปแล้ว ในแง่ประวัติศาสตร์และโบราณคดีนั้น วัดจุฬามณีก็นับได้ว่ามีความสำคัญและมีคุณค่าต่อการศึกษาเช่นกันตามประวัติศาสตร์ กล่าวไว้ว่า วัดจุฬามณีได้เคยเป็นสถานที่ทรงผนวชของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถพระมหากษัตริย์ ลำดับที่ 8 แห่งกรุงศรีอยุธยา และยังมีส่วนสำคัญเกี่ยวข้องกับการสงครามหลายหน นอกจากนั้นในวัดจุฬามณียังมีโบราณวัตถุและโบราณสถานที่มีคุณค่าสูงทางด้านศิลปวัฒนธรรมอีกด้วย

8. วัดราชบูรณะ

วัดราชบูรณะ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่าน ฝั่งตะวันออก อยู่ใต้วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ บริเวณเชิงสะพานนเรศวร ในเขตตัวเมืองพิษณุโลก เข้าใจว่าจะมีอายุถึงสมัยสุโขทัย แต่เดิมมีอาณาเขตติดต่อกับวัดนางพญา

9. วัดนางพญา

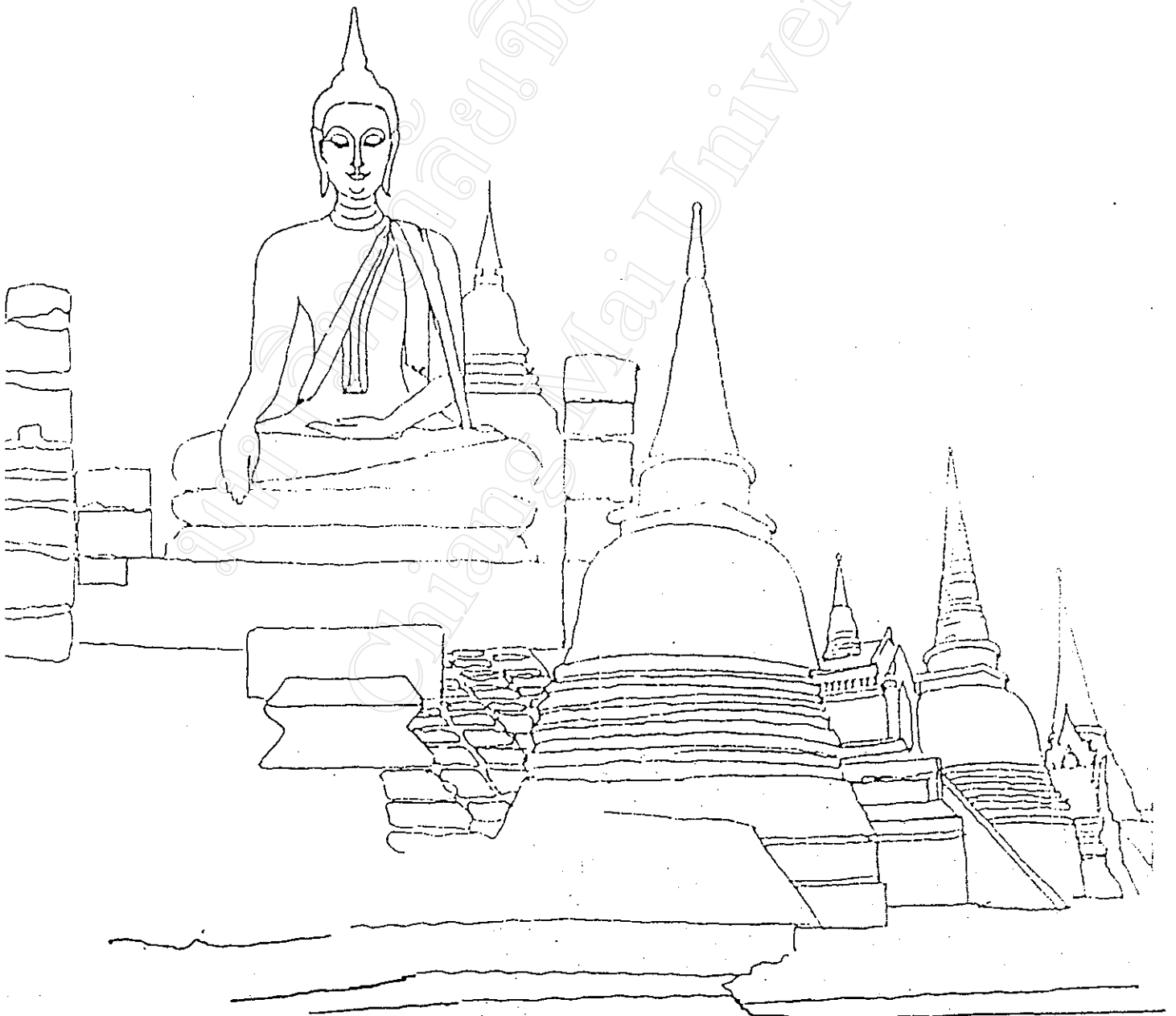
วัดนางพญา เป็นวัดสำคัญวัดหนึ่งในสมัยโบราณ ตั้งอยู่ตรงข้ามปาก ถนนมิตรภาพกับวัดราชบูรณะ และอยู่ติดกับวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ (วัดใหญ่) มีแต่วิหารแต่ไม่มีอุโบสถ มีชื่อเสียงเรื่อง “พระเครื่อง” พระเครื่องวัดนางพญามีชื่อเรียกว่า “พระนางพญา” โดยมีผู้พบกรุในครั้งแรก พ.ศ. 2444

10. วัดอรัญญิก

วัดอรัญญิก เป็นวัดที่ตั้งอยู่นอกเขตกำแพงเมืองโบราณพิษณุโลก เช่นเดียวกับวัดจุฬามณี โดยอยู่ห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก ประมาณ 1 กิโลเมตร

แบบฝึกหัด

1. ให้นักเรียนระบายสีภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุ และเขียนบรรยายใต้ภาพ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เห็นว่าถูกและใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อความที่เห็นว่าผิด

- _____ 1. คาริขออนุญาตใช้เขตโบราณสถาน เพื่อสร้างศูนย์การค้าเพราะเห็นว่าทางราชการจะได้ผลประโยชน์จากค่าเช่าพื้นที่
- _____ 2. ดอมเป็นเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรดำเนินการบูรณะโบราณสถานแห่งหนึ่ง และได้นำส่วนหนึ่งของศิลปวัตถุที่พบออกจำหน่ายเป็นทุนดำเนินการ
- _____ 3. ชลลดาบริจาคเงินซ่อมแซมวิหารวัดจุฬามณี โดยนำไปมอบให้เจ้าหน้าที่กรมศิลปากร
- _____ 4. นาลินค้าขายวัตถุโบราณกับชาวต่างประเทศจนร่ำรวย เพราะถือว่าเป็นอาชีพการค้าอย่างหนึ่ง
- _____ 5. ประเทืองพบเห็นการโจรกรรมตัดเศียรพระพุทธรูป แต่ประเทืองไม่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่ทราบ เพราะประเทืองเห็นว่าตนเองไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 3 เรื่อง มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น
แผนการสอนย่อยที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก เวลา 3 คาบ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. สำนวณสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 แผ่นป้ายคำขวัญของจังหวัดพิษณุโลก
 - 2.2 สไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่อง สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก
 - 2.3 รูปภาพเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว
 - 2.4 หุ่นมือ
 - 2.5 กระดาษวาดเขียน
 - 2.6 สีไม้
3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาจากการดูสไลด์ประกอบคำบรรยายและการอภิปรายร่วมกัน
4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความสนใจ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และตรวจผลงานการวาดภาพ
5. บทบาทครูผู้สอน
 - 5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม
 - 5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 - 5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - 5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 3 เรื่อง มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น
 แผนการสอนย่อยที่ 2 เรื่อง สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด พิชณุโลก เวลา 3 คาบ
 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระสำคัญ

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีโบราณสถานสำคัญ น่าชมหลายแห่ง อีกทั้งเป็นจังหวัดที่มีความงามทางธรรมชาติมากมาย ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของประชาชนในจังหวัดอย่างยิ่ง ดังนั้นเราจึงควรอนุรักษ์สถานที่เหล่านี้ให้คงอยู่สืบต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกได้

เนื้อหา

1. สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก

- ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจ่าสิบเอก ดร.ทวี บุณยเขตต์
- เจ้าแม่กวนอิมหยกขาว
- เรือนแพ
- อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
- อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง
- น้ำตกชาติตระการ
- น้ำตกสกุโนทยาน
- น้ำตกแก่งซอง
- น้ำตกปอย
- น้ำตกแก่งโสภา

2. วิธีการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์ที่ประทับใจเกี่ยวกับการที่นักเรียนได้ไปเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดพิษณุโลก (เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง)

ขั้นสอน

1. ครูนำแผ่นป้ายคำขวัญของจังหวัดพิษณุโลกมาให้ นักเรียนอ่านแล้วช่วยกันวิเคราะห์ ดังนี้

พระพุทธชินราชงามเลิศ	ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร
สองฝั่งน่านล้นเรือนแพ	หวานน้ำแทกกล้วยตาก
ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา	

- คำขวัญนี้กล่าวถึงอะไร
- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับคำขวัญนี้
- คำขวัญนี้ต้องการชี้ให้เห็นถึงอะไร (เชื่อมโยงสัมพันธ์)

2. ครูให้นักเรียนดูภาพสไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่อง สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก พร้อมร่วมสนทนากับนักเรียนเรื่อง

- สถานที่ท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างไร
- สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละที่มีความแตกต่างกันอย่างไร (คิดเปรียบเทียบ)
- นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น

3. ครูเล่าเรื่องจากภาพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่น

- ภาพขยะตามสถานที่ท่องเที่ยว
- ภาพรอยเขียนจารึกต่างๆ
- ภาพความไม่เป็นระเบียบของร้านค้า

โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่า

4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์เรื่องปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่ครูเล่า ดังนี้

- สาเหตุของปัญหาเหล่านี้เกิดจากอะไร (คิดหาสาเหตุ)
- มีผลเสียอย่างไร
- มีวิธีแก้ไขอย่างไร

โดยให้เขียนเป็นแผนภูมิเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนวาดภาพสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกที่นักเรียนประทับใจ พร้อมเขียนถึงวิธีที่จะช่วยส่งเสริมให้สถานที่ท่องเที่ยวของท้องถิ่นเป็นที่รู้จักกับบุคคลอื่น

สื่อการสอน

1. แผ่นป้ายคำขวัญของจังหวัดพิษณุโลก
2. สไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่อง สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก
3. รูปภาพเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว
4. พู่กันมือ
5. กระดาษวาดเขียน
6. สีไม้

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
 - การคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ
 - การแก้ไขปัญหา
 - การกล้าแสดงออก
2. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
 - ความสามัคคี
 - ความรับผิดชอบ
 - การวางแผนการทำงาน
3. ตรวจผลงานการวาดภาพ
 - ความคิดสร้างสรรค์
 - การคิดหาเหตุผล

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

หน่วยการสอนที่ 3 เรื่อง มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น

แผนการสอนย่อยที่ 3 บุคคลดีเด่นของท้องถิ่น

เวลา 3 คาบ

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อจะได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. สำนวณสื่อการสอน ซึ่งมีดังนี้

2.1 เกมประทับใจใครในห้องนี้

2.2 รูปภาพบุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลก

2.3 ใบความรู้

2.4 บัตรสลากแสดงสถานการณ์จำลอง

3. ในด้านเนื้อหาให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ การอภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่ม

4. การวัดผลประเมินผล ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความสนใจ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และตรวจงานการเขียนบรรยายถึงบุคคลที่นักเรียนประทับใจ

5. บทบาทครูผู้สอน

5.1 จัดเตรียมหน่วยการสอนให้พร้อม

5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน

5.3 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน

5.4 ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหา

หน่วยการสอนที่ 3 เรื่อง มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น
 แผนการสอนย่อยที่ 3 เรื่อง บุคคลดีเด่นของท้องถิ่น เวลา 3 คาบ
 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระสำคัญ

บุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลกได้มีบทบาทในการร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองสมควรกับการได้รับการยกย่องให้เป็นคนดีของจังหวัดพิษณุโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกชื่อของบุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลกได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงคุณความดีของบุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลกได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายถึงหลักการดำเนินชีวิตของบุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลกได้

เนื้อหา

1. บุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลก
2. ผลงานของบุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกมประตูปใจใครในห้องนี้
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเล่นเกม

ขั้นสอน

1. ครูนำรูปภาพของบุคคลดีเด่นในจังหวัดพิษณุโลกมาให้ นักเรียนดูและร่วมสนทนาถึงคุณความดีที่ทำประโยชน์กับสังคม
2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่มให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับสลาก เพื่อร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์ถึงผลงานบุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลกโดยศึกษาจากใบความรู้และเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มละ 1 ท่าน ดังนี้

กลุ่มที่ 1	จ.ส.อ.ดร.ทวี	บูรณเขตต์
กลุ่มที่ 2	นายสงวน	สุทธายศ

กลุ่มที่ 3 นายวิบูลย์ อินทร์คล้าย

กลุ่มที่ 4 นายทวี เทียวแท้

กลุ่มที่ 5 นายประภาส สิงห์ลักษณ์

- ทำไมแต่ละท่านจึงได้รับยกย่องให้เป็นบุคคลดีเด่น
- บุคคลดีเด่นแต่ละท่านมีหลักการดำเนินชีวิตอย่างไร

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดสร้างสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับการทำประโยชน์ให้กับสังคม

4. ครูจับฉลากให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงพร้อมช่วยกันวิเคราะห์ถึง

- การทำประโยชน์ให้กับสังคมมีผลดีอย่างไรบ้าง
- หลักในการทำตนให้เป็นประโยชน์กับสังคม

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนบรรยายถึงบุคคลที่นักเรียนประทับใจ

สื่อการสอน

1. เกมประทับใจใครในห้องนี้
2. รูปภาพบุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลก
3. ใบความรู้
4. บัตรสลากแสดงสถานการณ์จำลอง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ใฝ่รู้
 - การตอบคำถาม
 - การแก้ไขปัญหา
 - การกล้าแสดงออก
2. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
 - การวางแผนงาน
 - ความรับผิดชอบ
3. ตรวจงานการเขียนบรรยายถึงบุคคลที่ประทับใจ
 - ความเข้าใจ
 - การคิดหาเหตุผล

เกมประทับใจใครในห้องนี้

อุปกรณ์

1. แบบสอบถาม

วิธีเล่น

1. ครูแจกแบบสอบถามให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น
2. ให้นักเรียนเขียนชื่อบุคคลที่นักเรียนประทับใจในห้องตามหัวข้อ
3. รวบรวมรายชื่อแต่ละหัวข้อรวมกันแล้วช่วยกันคัดเลือกชื่อที่นักเรียนในชั้นลงคะแนนประทับใจมากที่สุดให้เป็นดาวจรัสแสง
4. ให้นักเรียนทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นที่เลือกให้เพื่อนเป็นดาวจรัสแสงที่สุดในห้อง

แบบสอบถาม

ให้นักเรียนทุกคนกรอบบแบบสอบถามประทับใจใครในห้องนี้ที่สุด

1. เรียนเก่งที่สุด _____
2. พุดเก่งที่สุด _____
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่สุด _____
4. ทำงานเก่งที่สุด _____
5. ชอบช่วยเหลือเพื่อนที่สุด _____
6. ขยันที่สุด _____
7. มีความเสียสละที่สุด _____
8. มีความรับผิดชอบที่สุด _____
9. มีความซื่อสัตย์ที่สุด _____
10. มีความคิดสร้างสรรค์ที่สุด _____

ใบความรู้

เรื่อง บุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลก

บุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลก

จำลองเอก ดร.ทวี บุรณเขตต์

ปัจจุบัน (ปี 2538) จำลองเอก ดร.ทวี บุรณเขตต์ มีอายุ 63 ปี ยังคงแข็งแรง ทำทางคล่องแคล่ว มีอัธยาศัยยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นคนใจดี ต้อนรับแขกผู้มาเยือนทุกเพศทุกวัยอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

จำลองเอก ดร.ทวี บุรณเขตต์ เป็นลูกของชาวบ้านผู้ยากจน มีพี่น้องถึง 12 คน ต้องต่อสู้กับชีวิตเพื่อความอยู่รอดมาตั้งแต่อายุ 15 ปี ออกหางานทำในสถานที่ต่างๆ เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว จนกระทั่งสมัครเข้ารับราชการทหารในปี 2498 สังกัดฝ่ายยุทธโยธา กองทัพบกที่ 3 จนได้รับยศเป็นจำลองเอกในช่วงชีวิตของการเป็นทหาร จำลองเอกทวีได้รับความไว้วางใจให้หล่อรูปเหมือนของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จนได้รับยกย่องว่าฝีมือประณีต ละเอียดอ่อนหาที่ติมิได้

นอกจากนี้ท่านยังหล่อรูปเหมือนของนายแพทย์เบนทูล บุญอิตและภรรยาไว้ที่โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก เนื่องจากนายแพทย์เบนทูล บุญอิตเป็นผู้ริเริ่มให้จังหวัดพิษณุโลกมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ขึ้น

จำลองเอกทวี มีความสามารถในการหล่อพระพุทธรูปชินราชได้งดงามไม่ผิดเพี้ยนจากองค์พระพุทธรูปชินราชจริง ท่านได้ยึดอาชีพหล่อพระโดยสร้างโรงหล่อพระขึ้นที่บ้านเลขที่ 26/43 ถนนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีผู้มาติดต่อให้หล่อพระพุทธรูปชินราชมากมายหลายรุ่นหลายรูปแบบทำให้ชื่อเสียงของท่านปรากฏแพร่หลายไปทั่วประเทศ ดังนั้นในปี พ.ศ.2526 ท่านจึงได้รับยกย่องจากสำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ยกย่องให้เป็นบุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรมสาขาการช่างฝีมือ (ช่างหล่อ)

ปี พ.ศ.2527 สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (วิทยาลัยครูเดิม) ได้ยกย่องให้จำลองเอกทวีได้รับพระราชทานปริญญาครุศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศิลปศึกษา และในปีเดียวกันนี้มหาวิทยาลัยนเรศวร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลกเดิม) ได้เสนอให้จำลองเอกทวีได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศิลปะด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ.2533 จำลองเอก ดร.ทวี บุรณเขตต์ ได้รับยกย่องจากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ให้เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านศิลปวัฒนธรรม)

ผลงานของจำสิบเอก ดร.ทวี บุรณเขตต์ เป็นงานสร้างสรรค์และช่วยจรรโลงสังคมไทย ซึ่งต้องใช้ทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา ซึ่งจำสิบเอก ดร.ทวี บุรณเขตต์ ได้ทุ่มเทให้กับงานทุกอย่าง โดยเฉพาะงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทวี จึงนับได้ว่าจำสิบเอก ดร.ทวี บุรณเขตต์ เป็นคนไทยตัวอย่างที่สมควรยกย่องอย่างยิ่งเพราะเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน นอกจากทำงานของตนเองด้วยความตั้งใจจริงแล้ว เมื่อมีฐานะดีขึ้น ท่านยังช่วยเหลือเกื้อกูลคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน วัดวาอาราม สมาคม โรงพยาบาล เป็นต้น ในส่วนใดที่ท่านช่วยได้ท่านจะช่วยเหลือทันที ทั้งในด้านทุนทรัพย์และวิทยาทาน น้อยคนนักที่จะทำได้เช่นเดียวกับท่าน นี่คือนักดีศรีสองแคว

นายสงวน สุทธายศ

นายสงวน สุทธายศ ปัจจุบันอายุ 66 ปี (พ.ศ.2538) ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขามนุษยศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ.2534 เคยมีอาชีพรับราชการครู ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญเป็นผู้ที่มีความรักและสนใจศึกษาค้นคว้าด้านประวัติศาสตร์ของอำเภอ นครไทยมาตั้งแต่พ.ศ.2521 โดยการสำรวจกำแพงเมืองโบราณ ถ้ำ เจดีย์ หน้าผา และโบราณสถานในเขตอำเภอ นครไทยและอำเภอชาติตระการ จนกระทั่งเป็นที่ยอมรับของบุคคลในวงการประวัติศาสตร์และโบราณคดีให้เป็นผู้นำชมแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีของอำเภอ นครไทย และได้นำคณะสำรวจจากกรมศิลปากรเจาะขุดพื้นดิน เพื่อหาอายุของอำเภอ นครไทย เมื่อ ปี 2527

นอกจากนี้ นายสงวน สุทธายศ ยังเป็นผู้มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านอนุรักษ์และเผยแพร่ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น นครไทย โดยการเป็นผู้นำชาวบ้านไปแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน อำเภอ นครไทยในสถานที่ต่างๆ และเป็นผู้ก่อตั้งวงดนตรีไทยสากลขึ้น พร้อมทั้งประพันธ์เนื้อร้องและทำนองเพลงไทยสากลหลายเพลง เช่น นครไทยแดนอมตะ เทิดพระเกียรติพ่อขุน แต่ศิษย์ที่รัก เป็นต้น

ผลงานของนายสงวน สุทธายศ ในด้านการเขียนมีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง บทละคร เช่น จำปาขาว ประเพณีการปักธงชัยของอำเภอ นครไทย แก้วหน้าต่างเมือง นครไทย นครไทยดินแดนแหล่งวัฒนธรรม ประเพณีของชาวอำเภอ นครไทยหรือเมืองบางยางในอดีตกาล ตำนานหมู่บ้านหนองกะท้าว ตำนานหมู่บ้านบึงลุ่มและบ้านป่าซ่าน อำเภอ นครไทย ตำนานพ่อขุนบางกลางหาว น้ำตกป่ากรอง ประวัติการปักธงชัยของอำเภอ นครไทย เป็นต้น ผลงานเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนท้องถิ่นที่มีความรักและหวงแหนท้องถิ่นของตน ดังนั้นนายสงวน สุทธายศ จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นที่ประจักษ์และเป็นบุคคล

ตัวอย่างที่เยาวชนดนตรีถือเป็นแบบอย่างของผู้ที่ใฝ่ใจแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

นายวิบูลย์ อินทร์คล้าย

นายวิบูลย์ อินทร์คล้าย ปัจจุบันอายุ 49 ปี (ปี 2538) ได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาการพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อปี พ.ศ.2534 ประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งมีที่นาเพียง 21 ไร่ เป็นผู้ริเริ่มนำการทำไร่นาสวนผสม ซึ่งได้ผลผลิตสูง โดยไม่ต้องใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์และยาฆ่าแมลง แต่ใช้พืชและสัตว์ที่มีอยู่ในไร่นามาสร้างความสมดุลธรรมชาติและคิดค้นประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ ในการทำการเกษตรที่ทุนแรง เช่น จอบศรีธนญชัย ใช้สำหรับถางหญ้าที่ถางได้มากกว่าจอบทั่วๆ ไป สัตหายุคดิน ใช้สำหรับไถดินครั้งละมากๆ อีแซบใช้ลากบดวัชพืช ลูกรองใช้กลิ้งบดดินให้เรียบ อีปิ้งใช้ขุดดินหยอดเมล็ดพันธุ์พืช รุ่งใช้สำหรับวัดความห่างของหลุมที่ปลูกพืชคราดพับได้ ใช้สำหรับคราดหญ้า พับได้ สะดวกในการเก็บ และเรือนาคใช้สำหรับรดน้ำพืชผัก เป็นต้น สิ่งประดิษฐ์เหล่านี้เกิดขึ้นจากมันสมอง ซึ่งไม่ต้องใช้อุปกรณ์ราคาแพงก็สามารถทำการเกษตรได้ผลดียิ่ง

การทำไร่นาสวนผสมของนายวิบูลย์ สามารถปลูกข้าวในนา และปลูกข้าวโพด มะเขือ พืช ผักต่างๆ บนคันนา ซึ่งทำให้กว้างกว่าคันนาทั่วไป และคันนาคือเป็นเขื่อนกั้นน้ำไว้สำหรับเลี้ยงปลาด้วย นอกจากนี้ยังทำปุ๋ยจากวัชพืชซึ่งทำให้สามารถปลูกข้าวในนาได้ปีละ 2 ครั้ง ถ้ามีศัตรูพืช เช่น เพลี้ย มารบกวนข้าวในนาก็จะปล่อยน้ำให้ท่วมต้นข้าว แล้วใช้น้ำผสมน้ำตาลฉีดที่ต้นข้าว มดก็จะพากันมากิน น้ำตาลและกัดกินเพลี้ยไปด้วย ถ้ามีเพลี้ยมากก็ใช้ไฟล่อแมลงลงในบ่อปลากลายเป็นอาหารของปลาไปในขณะเดียวกัน

นายวิบูลย์ อินทร์คล้าย ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองโดยเรียนรู้จากธรรมชาติ แล้วนำมาดัดแปลงใช้ได้อย่างเหมาะสม จนประสบความสำเร็จในอาชีพและได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ เนื่องจากสามารถผลิตข้าวได้ผลสูงสุดถึง 139 ถังต่อ 1 ไร่ แม้แต่ประเทศฟิลิปปินส์ ยังให้ทุนแก่นายวิบูลย์ อินทร์คล้าย สำหรับเดินทางไปเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรทั่วประเทศซึ่งทางฟิลิปปินส์ก็ได้ถ่ายทอดวิธีที่ดีทัศน์ไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรของประเทศฟิลิปปินส์ด้วยเช่นกัน นับว่า นายวิบูลย์ อินทร์คล้าย เป็นเกษตรกรตัวอย่างที่สร้างฐานะของตนเองและครอบครัวให้มีชีวิตความเป็นอยู่ สุขสมบูรณ์ มั่นคงมากยิ่งขึ้น

นายทวี เทียงแท้

นายทวี เทียงแท้ เป็นคนจังหวัดอยุธยาได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านเลขที่ 336/24 ถนนพุทธบูชา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันอายุ 59 ปี มีอาชีพแสดงลิเก ซึ่งเป็นศิลปะที่ยึดเป็นอาชีพได้ และทำให้มีชื่อเสียงในวงการแสดง เริ่มแสดงลิเกมาตั้งแต่อายุ 19 ปี รับงานแสดงในที่ต่างๆ และได้แสดงลิเกทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 นอกจากนี้ยังไปเป็นวิทยากรสอนนาฏศิลป์ให้แก่นักเรียนโรงเรียนเซนต์นิโกลาสจนสามารถแสดงทางโทรทัศน์ได้

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลกได้ยกย่องให้นายทวี เทียงแท้ เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมสาขาศิลปะ การช่างศิลปะและการช่างฝีมือ (ศิลปะการแสดง) เมื่อปี พ.ศ.2534

นายประภาส สิงห์ลักษณ์

นายประภาส สิงห์ลักษณ์ อายุ 50 ปี ปัจจุบันเป็นกำนันตำบลบางกระทุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ โปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชนจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปี พ.ศ.2537 กำนันประภาสเป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งการพัฒนาอาชีพและการพัฒนาชุมชนทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตอาหารพื้นเมืองสำเร็จรูป คือ ก๋วยเตี๋ยว ได้ปรับปรุงแนววิธีการผลิตให้ทันสมัย เน้นความสะดวก ถูกหลักอนามัยและปรับปรุงพันธุ์ก๋วยเตี๋ยวว่า ชื่อพันธุ์ “มะลิอ่อน” ซึ่งเหมาะสำหรับการทำก๋วยเตี๋ยว

ผลิตภัณฑ์ก๋วยเตี๋ยวของกำนันประภาสได้รับรางวัลในการประกวดหลายครั้งด้วยความสามารถพิเศษในเรื่องนี้ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก จึงยกย่องให้เป็นบุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรมสาขาวัฒนธรรมศาสตร์ ประจำปี พ.ศ.2534 และได้รับยกย่องจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติให้เป็นบุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาศิลปวัฒนธรรมในปีเดียวกัน

นอกจากนี้กำนันประภาส สิงห์ลักษณ์ ยังได้รับการคัดเลือกเป็นกำนันดีเด่นของอำเภอบางกระทุ่มถึง 2 ครั้ง และเป็นกำนันรับรางวัลสิงห์ทอง ผู้นำด้านอาชีพก้าวหน้าระดับจังหวัด เมื่อปี พ.ศ. 2537 อีกด้วย นับว่าเป็นบุคคลที่ใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่าบุคลากรในท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลกมีความรู้ความสามารถที่จะทำให้องค์กรเจริญรุ่งเรือง มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปไม่เฉพาะภายในจังหวัดเท่านั้น ยังมีชื่อเสียงในระดับชาติอีกด้วย ทั้งๆ ที่บุคคลดีเด่นเหล่านี้ไม่ได้รับการศึกษาสูงแต่อย่างใดเลย จึงเป็นความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดพิษณุโลกเป็นอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
หน่วยย่อยที่ 1 จังหวัดของเรา

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ทับข้อ ก ข ค ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวตอบลงในกระดาษคำตอบ

1. ถ้านักเรียนดูตามแผนที่ประเทศไทยจังหวัดพิษณุโลกอยู่ในภาคใดของประเทศ

ก. ภาคกลางตอนบน	ข. ภาคเหนือตอนล่าง
ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ง. ภาคใต้
2. โรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ขึ้นอยู่กับอำเภออะไร

ก. อำเภอเมือง	ข. อำเภอวังทอง
ค. อำเภอวัดโบสถ์	ง. อำเภอบางระกำ
3. หากนักเรียนวาดแผนที่จังหวัดพิษณุโลกจะต้องวาดอำเภออะไรให้มีพื้นที่เล็กที่สุด

ก. อำเภอพรหมพิราม	ข. อำเภอเมือง
ค. อำเภอบางกระทุ่ม	ง. อำเภอนครไทย
4. ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดพิษณุโลกเป็นอย่างไร

ก. ที่ราบลุ่มแม่น้ำ	ข. ที่ราบสูงภูเขา
ค. ที่ราบลาดเชิงดอย	ง. ที่ราบติดชายฝั่งทะเล
5. แม่น้ำสายใดเปรียบเสมือนอุ้งน้ำของจังหวัดพิษณุโลก

ก. แม่น้ำปิง	ข. แม่น้ำวัง
ค. แม่น้ำยม	ง. แม่น้ำน่าน

6. ถ้านักเรียนไปเที่ยวภูหินร่องกล้าในเดือนเมษายน นักเรียนจะพบกับอากาศลักษณะใด
 ก. หนาวเย็น มีหมอกปกคลุม ข. มีฝนตกตลอด
 ค. อากาศร้อนอบอ้าว ง. อากาศเย็นสบาย
7. ถ้านักเรียนเห็นหุบเขาที่มีลักษณะแบบค้ำกระจะ นักเรียนคิดว่ามีลักษณะคล้ายกับพื้นที่
 ส่วนใดของจังหวัดพิษณุโลก
 ก. อำเภอชาติตระการ ข. อำเภอนครไทย
 ค. อำเภอเมือง ง. อำเภอวัดโบสถ์
8. ข้อใดคือลักษณะของป่าเบญจพรรณ
 ก. พื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ค่อนข้างแห้งแล้ง
 ข. มีพืชพรรณหลากหลายชนิด พื้นดินอุดมสมบูรณ์
 ค. เป็นป่ารกทึบ อากาศชื้น
 ง. เป็นป่าที่ราบหลังภูเขา มีปริมาณฝนค่อนข้างมาก
9. การกระทำของใครเป็นผู้ที่อนุรักษ์ป่าไม้
 ก. ดำซื้อป่าสงวนเพื่อมาทำรีสอร์ท
 ข. ตัดต้นไม้มาทำเครื่องเรือน
 ค. น้อยเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม
 ง. ออทำไร่เลื่อนลอยบนภูเขา
10. แร่ชนิดใดที่พบในจังหวัดพิษณุโลก
 ก. แปะไรท์ ข. ดีบุก
 ค. ทังสเดน ง. ยิปซัม
11. พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกในพระราชพงศาวดารเหนือจะหมายถึงใคร
 ก. พระเจ้าบรมโกศ ข. พระบรมไตรโลกนาถ
 ค. พระมหาธรรมราชา ง. พระนเรศวรมหาราช

12. ในอดีตกษัตริย์พระองค์ใดครองเมืองพิษณุโลกนานที่สุด
ก. พระมหาธรรมราชา	ข. พระนารายณ์มหาราช
ค. พระนเรศวรมหาราช	ง. พระบรมไตรโลกนาถ
13. ชื่อเมืองพิษณุโลกมีความหมายว่าอะไร
ก. ที่ประทับของพระวิษณุ	ข. ผู้ยิ่งใหญ่ในแผ่นดิน
ค. เมืองแห่งสรวงสวรรค์	ง. ดินแดนอันสมบูรณ์
14. เพราะเหตุใดจึงเปลี่ยนชื่อเมืองสองแควมาเป็นเมืองพิษณุโลก
ก. เเฉลิมพระเกียรติของสมเด็จพระรามาธิบดี
ข. เเฉลิมพระเกียรติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ค. เเฉลิมพระเกียรติของสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ
ง. เเฉลิมพระเกียรติของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
15. ถ้าบ้านของนักเรียนอยู่เขตอำเภอบางกระทุ่มนักเรียนคิดว่าควรประกอบอาชีพอะไรที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศมากที่สุด
ก. เลี้ยงสัตว์	ข. ทำกล้วยตาก
ค. ประมง	ง. ทำหมี่ข้าว
16. คำกล่าวที่ว่า “สิบพ่อค้าไม่เท่าพระยาเลี้ยง” นักเรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้หรือไม่
ก. เห็นด้วยเพราะอาชีพรับราชการมีเกียรติมากกว่าอาชีพค้าขาย
ข. ไม่เห็นด้วยเพราะอาชีพค้าขายทำรายได้สูงกว่าอาชีพรับราชการ
ค. เห็นด้วยเพราะอาชีพรับราชการทำรายได้สูงกว่าอาชีพค้าขาย
ง. ไม่เห็นด้วยเพราะทั้งสองอาชีพมีความสำคัญเท่ากัน
17. ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของดนตรีม้งคละ
-	
--
ก. เป็นเครื่องดนตรีที่เน้นความสนุกสนานของชาวบ้าน
ข. เป็นดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 5 ชนิด
ค. เป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงดังโกรก ๆ
ง. เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นเป็นวง

18. การแสดงรำประกอบดนตรีมโหรีเป็นการแสดงเกี่ยวกับอะไร
- การเกี่ยวพาราสีระหว่างหนุ่มสาว
 - การดำเนินชีวิตของชาวบ้าน
 - การเล่นของเด็ก
 - การแสดงความเคารพต่อเทพเจ้า
19. ข้อใดเป็นการแสดงที่ดัดแปลงมาจากวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านอำเภอบางกระทุ่ม
- รำพัดข้าว
 - รำเก็บไหม
 - รำเหย่ไข่มดแดง
 - รำกล้วยตาก
20. ถ้ามาเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกในเดือนตุลาคมจะได้พบประเพณีอะไร
- ประเพณีปักธงชัย
 - ประเพณีแข่งเรือ
 - ประเพณีชักพระ
 - ประเพณีสมโภชพระพุทธรชินราช
21. ประเพณีใดที่มีพื้นฐานมาจากความเชื่อของชาวบ้านในอดีต
- ประเพณีแข่งเรือ
 - ประเพณีปักธงชัย
 - ประเพณีสมโภชพระพุทธรชินราช
 - ประเพณีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
22. การจัดงานประเพณีแข่งเรือมีจุดมุ่งหมายในเรื่องใด
- ฟื้นฟูอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิม
 - ส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - เชื่อมความสัมพันธ์ของประชาชน
 - ถูกทุกข้อ
23. ในงานประเพณีปักธงชัยชาวบ้านจะนำธงสีขาวยุไปปักบนยอดเขาเพราะมีความเชื่อในเรื่องใด
- เพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะของพ่อขุนบางกลางท่าว
 - เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง
 - ป้องกันภัยอันตรายจากศัตรู
 - ถูกทุกข้อ

24. ข้อใดมิใช่จุดประสงค์ในการจัดงานประเพณีสมโภชพระพุทธชินราช
- เพื่อหารายได้ซ่อมแซมบูรณปฏิสังขรณ์วัด
 - เพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนา
 - เพื่อให้ประชาชนได้สนุกสนานรื่นเริง
 - เพื่อให้ประชาชนมีรายได้จากการขายสินค้า
25. ใครปฏิบัติตนเป็นผู้อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย
- จอยแต่งชุดราตรีไปร่วมงานประเพณีปักธงชัย
 - อ้อมเดินเร็วในงานของโรงเรียน
 - ต้อมแสดงรำกลัวยดากในงานวันครู
 - ไก่อแต่งกายตามสมัยนิยม
26. “พระพุทธชินราชได้ชื่อว่าเป็นพระพุทธรูปที่สวยงามที่สุด” นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความนี้อย่างไร
- ค่าแรงของนายช่างคงแพงมาก
 - เป็นวิธีแก้ปัญหการว่างงานได้ดีเยี่ยม
 - คนในสมัยนั้นมีความศรัทธาในศาสนาพุทธมาก
 - บ้านเมืองในสมัยนั้นคงร่มเย็นสุขอุดมสมบูรณ์ดีมาก
27. จากพุทธลักษณะของพระพุทธชินราชน่าจะเป็นศิลปะสมัยใด
ก. เชียงแสน	ข. ลพบุรี
ค. ศรีวิชัย	ง. อโยธยา
28. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดที่เคยทรงผนวชที่วัดจุฬามณี
ก. สมเด็จพระเอกาทศรถ	ข. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ค. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ	ง. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
29. บริเวณวัดจุฬามณีนั้น นักโบราณคดีสันนิษฐานว่าเป็นที่ตั้งเมืองใดมาก่อน
ก. เมืองลพบุรี	ข. เมืองสุโขทัย
ค. เมืองพิษณุโลก	ง. เมืองศรีสัชนาลัย

30. ชื่อของวัดจุฬามณีน่าจะตั้งขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานของสิ่งใด
 ก. ศีลาจารึก ข. เครื่องถม
 ค. พระบรมธาตุไชยา ง. พระบรมธาตุเขี้ยวแก้ว

31. โบราณสถานที่จัดว่าเก่าแก่ที่สุดของจังหวัดพิษณุโลกคืออะไร
 ก. พระพุทธสิหิงค์ ข. พระปรางค์วัดใหญ่
 ค. เจดีย์วัดราชบูรณะ ง. เจดีย์วัดเจติยยอดทอง

32. การเขียนข้อความและภาพต่างๆ ตามกำแพงโบราณสถาน การกระทำเช่นนี้ตรงกับสุภาษิตใด
 ก. หนอนบ่อนไส้ ข. หน้าเนื้อใจเสือ
 ค. หน้าไหว้หลังหลอก ง. มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ

33. หากต้องการจะไปเที่ยวชมศิลปพื้นบ้านของจังหวัดพิษณุโลกเราควรจะไปอยู่ที่ใด
 ก. ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 ข. อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
 ค. พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจ่าสิบเอก ดร.ทวี บุรณขัตต์
 ง. อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

34. สถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดเคยเป็นที่ตั้งฐานที่มั่นการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของภาคเหนือ
 ก. อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ข. อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง
 ค. อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ ง. อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว

35. คำกล่าวที่ว่า “ถ้ามาที่พิษณุโลกแล้วไม่ได้ไปกราบ เสมือนมาไม่ถึง” ในช่องว่างหมายถึงสิ่งใด
 ก. พระอัฐฐารส วัดพระศรีมหาธาตุ
 ข. เจ้าแม่กวนอิมหยกขาว วัดราชศรีหิรัญยาราม
 ค. พระพุทธชินราช วัดพระศรีมหาธาตุ
 ง. พระนางพญา วัดนางพญา

36. น้ำโกรกน้ำกล้าผาถล่ม หินล้มหินลาดกลาดกาย
 เคลื่อนกองช่องเพิงเชิงราย โพรงพรายพิสดารบันลือ
 บรรเลงเพลงน้ำซ้าสาต ต้องตาดคุมตึงอึ้งอื้อ
 กำแพงผาน้ำร่ำรื้อ พลังพลังกระพือพวง
 จากบทกลอนนี้บรรยายถึงความงดงามของน้ำตกอะไรในจังหวัดพิษณุโลก
 ก. น้ำตกสกุโนทยาน ข. น้ำตกปอย
 ค. น้ำตกชาติตระการ ง. น้ำตกแก่งโสภา
37. ใครปฏิบัติตนเป็นผู้ส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ดีที่สุด
 ก. ไก่ทิ้งขยะลงในน้ำตกปอย
 ข. กู้เก็บหินที่น้ำตกกลับไปบ้านเพื่อเป็นที่ระลึก
 ค. อุ้มช่วยอธิบายประวัติความเป็นมาของพระพุทธรชินราชให้นักท่องเที่ยวฟัง
 ง. อ้อยเขียนจารึกชื่อของตนเองลงที่ผาน้ำตก
38. บุคคลใดปฏิบัติตนเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมได้ดีที่สุด
 ก. ทนายช่วยแม่ทำงานบ้าน ข. แมวตั้งใจเรียนหนังสือ
 ค. โอ้ช่วยเก็บเศษขยะตามที่สาธารณะ ง. พิมช่วยเพื่อนทำการบ้าน
39. ถ้านักเรียนจะศึกษาการทำกล้วยตาก ผู้ที่นักเรียนควรไปปรึกษาใคร
 ก. นายประภาส สิงห์ลักษณ์ ข. จ.ส.อ. ดร.ทวี บุรณเขตต์
 ค. นายทวี เทียงแท้ ง. นายวิบูลย์ อินทร์คล้าย
40. เหตุที่บุคคลดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลกได้รับการยกย่องจากสังคมเพราะเหตุใด
 ก. พัฒนางานให้มีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ
 ข. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 ค. ช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคลในสังคม
 ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ข	11. ค	21. ข	31. ข
2. ก	12. ง	22. ง	32. ง
3. ค	13. ก	23. ง	33. ค
4. ค	14. ก	24. ค	34. ก
5. ง	15. ข	25. ค	35. ค
6. ง	16. ง	26. ค	36. ง
7. ข	17. ค	27. ก	37. ค
8. ข	18. ก	28. ค	38. ค
9. ค	19. ง	29. ค	39. ก
10. ค	20. ข	30. ง	40. ง

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการจัดการศึกษา

เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา”

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน ให้นักเรียนอ่านและตอบตามความเป็นจริงและคำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบต่อคะแนนของนักเรียนแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องขวามือให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

เพศ ชาย หญิง
โรงเรียน ชั้น
วัน เดือน พ.ศ.

ข้อที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่
	ด้านเนื้อหาของแผนการสอน		
1.	ข้าพเจ้าเคยเรียนรู้เกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลกมาบ้างแล้ว		
2.	เนื้อหาที่เรียนไม่ยากเกินไป		
3.	เนื้อหาที่เรียนน่าสนใจและมีประโยชน์		
4.	การเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นมีความจำเป็นสำหรับนักเรียน		
5.	ข้าพเจ้าเรียนด้วยความสนุกสนาน		
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		
1.	กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนน่าสนใจ		
2.	สื่อและอุปกรณ์น่าสนใจ		
3.	กิจกรรมกลุ่มช่วยให้พวกเรามีความรัก ความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน		
4.	กิจกรรมทุกกิจกรรมทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนานกับการเรียนและเข้าใจบทเรียน		
5.	ข้าพเจ้าต้องการให้ใช้วิธีการสอนแบบวิธีนี้อีก		

ข้อที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่
	ด้านผลที่ได้รับจากการเรียน		
1.	การเรียนเรื่องนี้ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลกมากยิ่งขึ้น		
2.	การเรียนเรื่องนี้ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรักและความภูมิใจในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น		
3.	ข้าพเจ้าชอบเรียนเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง		
4.	การเรียนเรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” ทำให้ข้าพเจ้าได้พัฒนาความคิดของตนเอง		
5.	ความรู้ที่ข้าพเจ้าได้รับจากการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี		

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้โดยเติมคำตอบลงในช่องว่างที่ให้ไว้

1. เรื่องที่ข้าพเจ้าเรียนแล้วชอบมากที่สุด
.....
.....
.....
2. เรื่องที่ข้าพเจ้าเรียนแล้วชอบน้อยที่สุด
.....
.....
.....
3. เรื่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขคือ
.....
.....
.....
4. ถ้าจะให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นควรจัดให้มี
.....
.....
.....
5. นอกจากเรื่องจังหวัดของเราแล้วเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นที่ข้าพเจ้าอยากจะได้เรียนคือ
.....
.....
.....

**รายชื่อผู้ให้ข้อมูลความต้องการในการจัดการศึกษา
เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา”**

ข้อมูลความต้องการของท้องถิ่นในการจัดการศึกษาเรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” นี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวนทั้งหมด 10 คน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง 1 คน
 - นายสมคิด ขุนทองน่ม
เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2541
2. ผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก 3 คน
 - นายธานี ดีอินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม
เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2541
 - นายเชาวรัตน์ คล้ายสอน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสมอแข
เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2541
 - นายขวัญชัย ศิริศิริรัตน์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบวgangs
เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2541
3. ครูผู้สอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3 คน
 - นางมาลี แสงรัตน์ ครูโรงเรียนวัดสมอแข
เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2541
 - นางสุขเกษม เรืองเดช ครูโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม
เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2541
 - นางชนิดา ดีอินทร์ ครูโรงเรียนบ้านเนินมะคึก
เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2541
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยเรียนเรื่องจังหวัดของเรา 3 คน
 - ด.ช.อัฐพร นิยมไทย โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม
เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2541
 - ด.ช.ทนน เทพหัสดินทร์ ณ อยุธยา โรงเรียนโรจนวิทย์
เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2541
 - ด.ญ.สุภัทริรา แยมสุข โรงเรียนวัดเนินมะคึก
เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2541

ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 20 วัน ในช่วงตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2541

แบบสัมภาษณ์เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษา
เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ชื่อ/สกุล เพศ อายุ ปี
สถานที่ทำงาน
ที่อยู่
วัน/เดือน/ปี ที่ทำการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการในการจัดการศึกษาเรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา”

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องจังหวัดพิษณุโลก

.....
.....
.....

2. การเรียนรู้เรื่องจังหวัดพิษณุโลกมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

3. ท่านคิดว่าจังหวัดพิษณุโลกมีอะไรที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดได้ดีที่สุด

.....
.....
.....

4. เรื่องที่นักเรียนควรเรียนรู้เกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลกเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความภาคภูมิใจ
ในท้องถิ่นของตนมากที่สุด ในความต้องการของท่าน (ตามลำดับ)

.....
.....
.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางสาวนริศรา แสงรัตน์	รหัส 4022367
วัน เดือน ปีเกิด	25 กันยายน 2516	
ที่อยู่ปัจจุบัน	290/28 ซอยเกษมราษฎร์ ถนนพิชัยสงคราม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร (055) 220053	
ประวัติการศึกษา		
2538	ครุศาสตรบัณฑิต (ประถมศึกษา) สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก	
ประสบการณ์การทำงาน		
2538	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านห้วยกอกพัฒนา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก	
2540-ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนบ้านห้วยกอกพัฒนา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก	